

Υμηττός – Κίνηση σε δύο επίπεδα:
Η πεζοπορία και η αναρρίχηση ως
εμπειρίες αναγλύφου

Σπουδαστική Ομάδα: Νικολέττα Μαυράκη
Θεοδώρα Πατρινού
Τηλέμαχος Στολτίδης

Έπιβλέπουσα Καθηγήτρια: Ιφιγένεια Μάρη
Σύμβουλος: Παναγιώτης Βασιλάτος

ΥΜΗΤΤΟΣ

Ο Υμηττός αποτελεί ένα από τα βουνά που περικλείουν-ορίζουν το λεκανοπέδιο Αττικής μαζί με τα Πάρνηθα, Πεντέλη και όρος Πατέρα. Μαζί με την Πεντέλη συμμετέχει στην οργάνωση-οριοθέτηση της πόλης της Αθήνας από τους αρχαίους χρόνους. Διατρέχει την Αττική στον άξονα Βορρά-Νότου με γεωγραφικά όρια από την Αγία Παρασκευή έως τις περιοχές της Βούλας –Βάρης στον Αργοσαρωνικό και το Αιγαίο και συνορεύει με 11 δήμους, γεινιάζοντας με πληθυσμό περίπου 1.000.000 κατοίκων.

Η μικρή απόσταση από την πόλη, με την κορυφή του σε απόσταση 7,5 χιλιομέτρων από το κέντρο της Αθήνας, η άμεση σύνδεση με μεγάλο αριθμό συνοικιών της και η αισθητηριακή και κυρίως οπτική αλληλεπίδραση των στοιχείων ενός φυσικό-άγριου τοπίου με τον αστικό ιστό οδήγησαν στην επιλογή του ως αντικείμενο μελέτης και σχεδιασμού.

Η μορφολογία του όρους είναι σχετικά απλή. Το σχήμα του είναι επίμηκες αποτελούμενο από συμπαγείς ορεινούς όγκους και απότομες πλαγιές. Η διάσταση η οποία κυριαρχεί οπτικά είναι η επίμηκης και όχι η κατακόρυφη, με την υψηλότερη κορυφή στα 1026 μέτρα. .

Υμηττός< Ούμετ ή Ύμητ /
Υμηττός< Θύμος (θυμάρι)
–θυμέτ- υμέτ-υμηττός

Ιστορική αναδρομή

_ Ίχνη κατοίκησης από τη νεολιθική εποχή

Αρχαιότητα

_ Ευρήματα ναών και ιερών της αρχαϊκής και κλασικής περιόδου.

_ Θεωρείται ιερός τόπος και συνδέεται με την υγεία

_ Δημιουργία υδραγωγείου από τον Πεισίστρατο

_ Λατομεία για την εξαγωγή υλικών με μεγάλη ζήτηση

Πρωτοχριστιανικοί χρόνοι

_ Διατηρεί τη σύνδεση με τη θρησκεία-Χτίζονται οι πρώτοι χριστιανικοί ναοί

Βυζάντιο-Φραγκοκρατία

_ Δημιουργούνται πολυάριθμες και σημαντικές μονές (π.χ. Μονή Καισαριανής)

Οθωμανική Αυτοκρατορία-Απελευθέρωση

_ Περιορισμένη δραστηριότητα- Πολλά μοναστήρια κλείνουν λόγω διατάγματος της Αντιβασιλείας.

Σύγχρονη ιστορία

_ Περιοχές πλησίον πλαγιών του υποδέχονται μεγάλο αριθμό μικρασιατών προσφύγων.

_ Το Σκοπευτήριο Καισαριανής ως τόπος μαρτυρίου και εκτελέσεων κατά την Κατοχή.

Η ετυμολογία της ονομασίας του δεν έχει ερμηνευτεί πλήρως. Φαίνεται να προέρχεται από τις λέξεις ούμετ ή ύμητ που πιθανώς σημαίνουν σκληρός, βραχώδης τόπος. Σύμφωνα με άλλη εκδοχή το όνομα προέκυψε από τη λέξη θύμος, δηλαδή θυμάρι, το οποίο βρισκόταν άφθονο στο έδαφός του.

Ταυτόχρονα για το βουνό είχε επικρατήσει η ονομασία τρελός η οποία φαίνεται να οφείλεται είτε στην 'τρέλα' των μελισσών που προκαλούνταν από τα αρωματικά φυτά του, είτε από παραφθορά της ονομασίας Υμηττός από τους Έλληνες της νότιας Ιταλίας ή τους Φράγκους σε monte matto (τρελό βουνό), είτε λόγω πιθανών έντονων καιρικών μεταβολών.

Η ιστορία της ανθρώπινης δραστηριότητας στο έδαφος του βουνού και των γύρω περιοχών του φαίνεται να ακολουθεί την πορεία της ιστορίας της πόλης της Αθήνας. Ίχνη κατοίκησης εντοπίζονται από τη νεολιθική εποχή με την εύρεση αντίστοιχων εργαλείων. Κατά την αρχαϊκή και κλασική περίοδο το βουνό παρουσιάζεται ως τόπος υγείας λόγω των κλιματολογικών συνθηκών (ξηρό κλίμα) και του νερού των πηγών του, που οδήγησαν και στη δημιουργία υδραγωγείου κατά την εποχή του Πεισίστρατου, ενώ δε λείπουν και οι λατρευτικές χρήσεις. Έχουν εντοπιστεί ερείπια ναών από τον 6^ο αιώνα, μεταξύ των οποίων ναός του Απόλλωνα που συσχετιζόταν με το ιερό του θεού στη Δήλο. Ορισμένα από τα πολλαπλά σπήλαια και βράθρα του όρους φαίνονται να χρησιμοποιήθηκαν ως ιερά θεοτήτων (π.χ. το ιερό της Αφροδίτης).

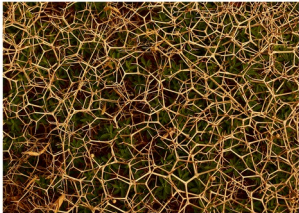
Παράλληλα εξελίσσονταν οικονομικές δραστηριότητες, όπως η γεωργία η κτηνοτροφία και η μελισσοκομία ενώ υλικά του συλλέγονταν σε λατομεία που προϋπήρχαν αυτών της Πεντέλης και συνέχισαν να υφίστανται μέχρι πρόσφατα. Το κυανότερο μάρμαρο, η φαιά υμηττία μάρμαρος και ο κιτρινωπός ασβεστόλιθος αποτελούν λίθους του εδάφους της περιοχής που χρησιμοποιήθηκαν στην τοπική οικοδομική δραστηριότητα και είχαν μεγάλη ζήτηση.

Στους πρωτοχριστιανικούς χρόνους χτίζονται οι πρώτοι χριστιανικοί ναοί, ενώ στους βυζαντινούς-μεταβυζαντινούς δημιουργούνται μονές ορισμένες από τις οποίες εξακολουθούν να υπάρχουν είτε ακόμα ως μοναστήρια είτε ως μνημεία (π.χ. μονή Καισαριανής). Οπότε φαίνεται ότι διατηρεί το χαρακτήρα του ιερού τόπου, κάτι που συμβαίνει και στη διάρκεια της φραγκοκρατίας.

Στους οθωμανικούς χρόνους δεν παρατηρείται κάποια ιστορική μεταβολή ή δραστηριότητα, ενώ μετά την απελευθέρωση έπειτα από σχετικό διάταγμα των αντιβασιλέων του Όθωνα οι περισσότερες μονές του έκλεισαν και στην ευρύτερη περιοχή υπήρξε μαρasmus.

Στη σύγχρονη ιστορία οι περιοχές σε ορισμένες από τις δυτικές πλαγιές του αποτέλεσαν χώρο εγκατάστασης μικρασιατών προσφύγων (π.χ. Καισαριανή) και στη συνέχεια εξελίχθηκαν ως συνοικίες που αποτελούν μέρος της πόλης της Αθήνας. Τέλος, το σκοπευτήριο Καισαριανής αποτέλεσε τόπο εκτελέσεων κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής και σήμερα θεωρείται ιστορικός χώρος και φιλοξενεί πλήθος δράσεων.

ΠΑΝΙΔΑ

Σημαντική είναι και η μεγάλη ποικιλία πτηνών που φιλοξενούνται στον Υμηττό όπως κοτσύφια, σπίνιοι, κοκκινολαίμηδες, πέρδικες, καρδερίνες κ.α. Κρίσιμο ρόλο για την ορνιθοπανίδα παίζουν τα πευκοδάση και οι θαμνώνες ως εναλλακτικοί βιότοποι για τα γηγενή και μεταναστευτικά πτηνά εξαιτίας της υποβάθμισης ή καταστροφής μεγάλου μέρους των παραλιακών υγροτόπων της Αττικής. Πέρα από πτηνά συναντιούνται πλήθος πεταλούδων, νυχτερίδων, μεγάλη ποικιλία εντόμων, καθώς επίσης και χελώνες, αλεπούδες, νυφίτσες και μικρά τρωκτικά. Τέλος, όπως υποδηλώνεται και από μία απ' τις πιθανές εκδοχές της ετυμολογίας του, μεγάλος είναι και ο αριθμός μελισσιών καθόλη την έκτασή του.

ΧΛΩΡΙΔΑ

Στο έδαφος του Υμηττού ευδοκούν περισσότερα από 600 φυτικά είδη, μεγάλη ποικιλία σε σχέση με τη συνολική του έκταση. Το γεγονός αυτό συνδυασμένο με την ταυτόχρονη ύπαρξη του αισθητικού δάσους της Καισαριανής δικαιολογούν την προστασία του από το δίκτυο natura. Τόσο η θέση και η έκταση του, όσο και οι δασικές του εκτάσεις συμβάλλουν στη θερμοκρασιακή ρύθμιση και την απορροή των υδάτων του λεκανοπεδίου.

ΠΕΤΡΩΜΑΤΑ

Η κύρια μάζα του Υμηττού είναι ένα τεκτονικό κέρας με διαδοχικά ρήγματα με επικρατέστερη διεύθυνση Β-Ν, που χωρίζει δύο τεκτονικές τάφρους, το λεκανοπέδιο των Αθηνών δυτικά, από τα Μεσόγεια ανατολικά. Δομείται από μεταμορφωμένα πετρώματα: σχιστολίθους, μάρμαρα και δολομίτες. Χαρακτηρίζεται από απότομους κατακόρυφους όγκους, κοιλότητες και σπήλαια.

Κινήσεις στο ανάγλυφο

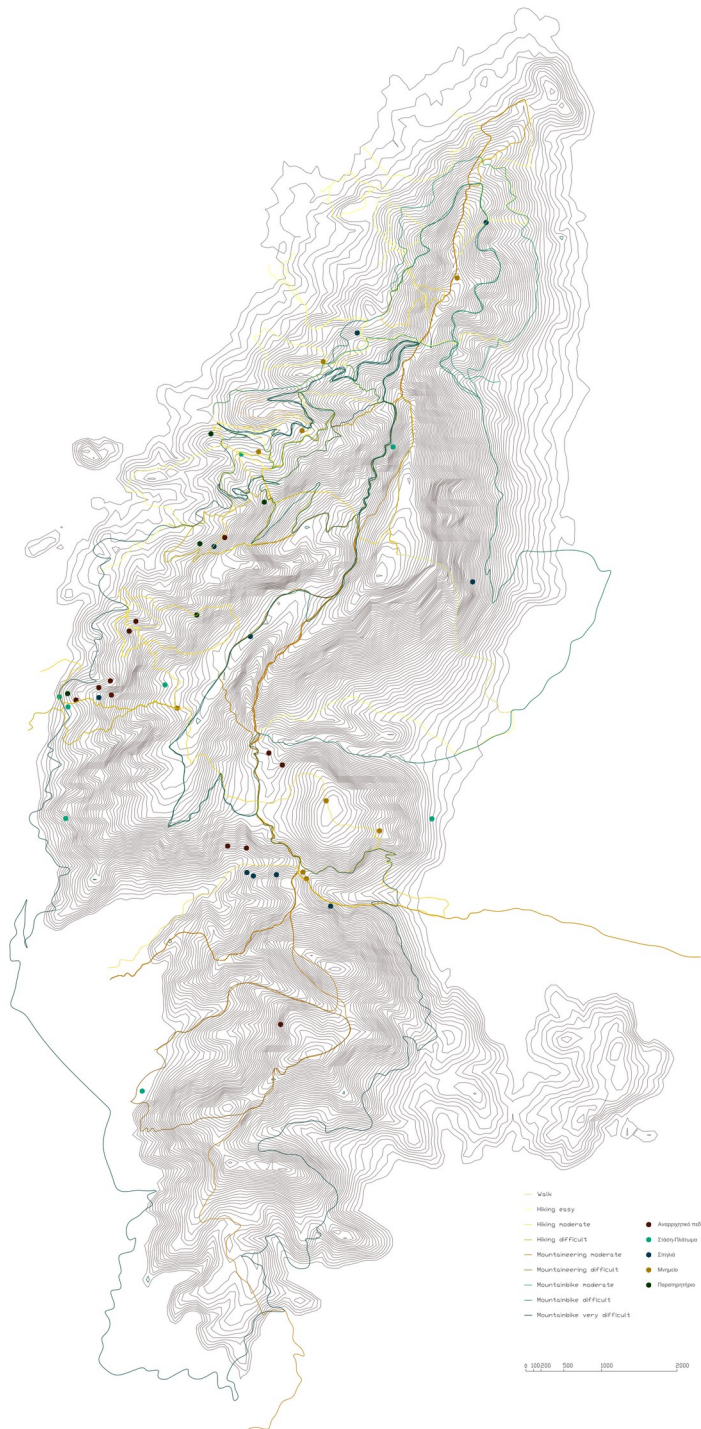

Ο Υμητός, όπως και οι περισσότεροι ορεινοί όγκοι πέραν του περιβάλλοντος βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και με ανθρώπινες δραστηριότητες και πρακτικές. Μεταξύ αυτών τις κινήσεις σε σχέση με το ανάγλυφο και συγκεκριμένα την αναρρίχηση και την πεζοπορία, οι οποίες αναφέρονται στο ορεινό τοπίο και εξαρτώνται από αυτό. Η πρώτη αποτελεί κίνηση με το σώμα του περιπατητή να βρίσκεται παράλληλα του εδάφους και η δεύτερη με το σώμα κάθετα σε αυτό. Κατά τη διάρκεια τους ο άνθρωπος αντιλαμβάνεται απτικά το χαρακτήρα και τις μεταβολές του τοπίου που έχουν να κάνουν με την κλίση, την ποιότητα του αναγλύφου και την πυκνότητα των φυτεύσεων και οπτικά τη σχέση με τον περιβάλλοντα τόπο και τα κάδρα-βλέμματα που στρέφονται προς αυτόν.

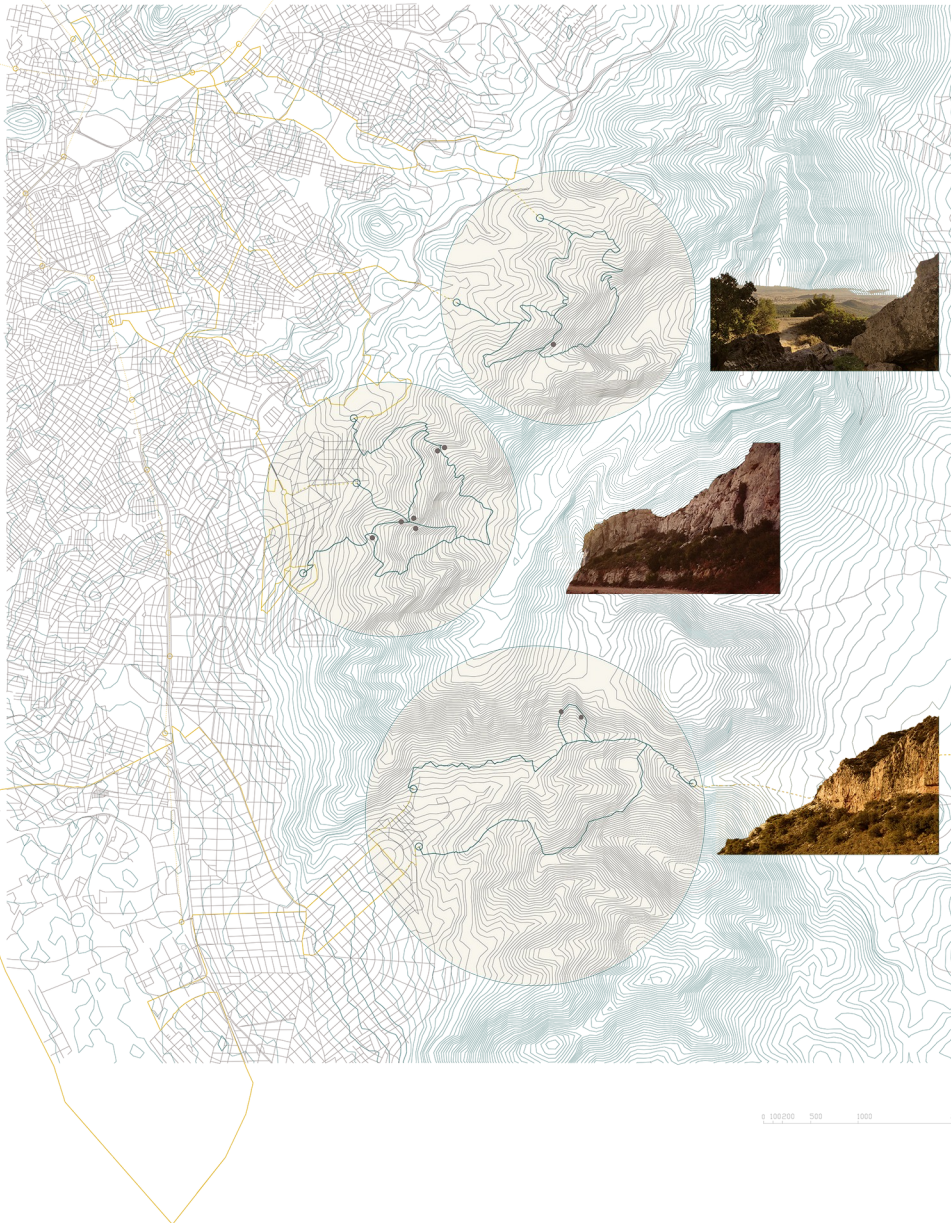

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΥΜΗΤΤΟ

Στο μεγαλύτερο μέρος της επιφάνειας του βουνού εντοπίζονται μονοπάτια και σημεία που αφορούν ανθρώπινες δραστηριότητες και αναφέρονται στο ανάγλυφο και τη μορφολογία του και συγκεκριμένα πεζοπορικά-ορειβατικά μονοπάτια, αναρριχητικά πεδία, σημεία πανοράματος-παρατηρητήρια και σημεία σχετισμένα με την ιστορία του βουνού. Επίσης γίνεται αναφορά στα σπήλαια που έχουν εντοπιστεί με ορισμένα από τα οποία να προέρχονται επίσης από ανθρώπινες δραστηριότητες (π.χ. λατομεία). Συγκεκριμένα, σε ότι αφορά τα μονοπάτια, διακρίνονται σε πεζοπορία, ανάβαση (hiking), ορειβασία (mountaineering) και ορεινή ποδηλασία, και για καθένα από αυτά τα είδη σε ανάλογο βαθμό δυσκολίας εύκολο, μέτριο, δύσκολο ή πολύ δύσκολο.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

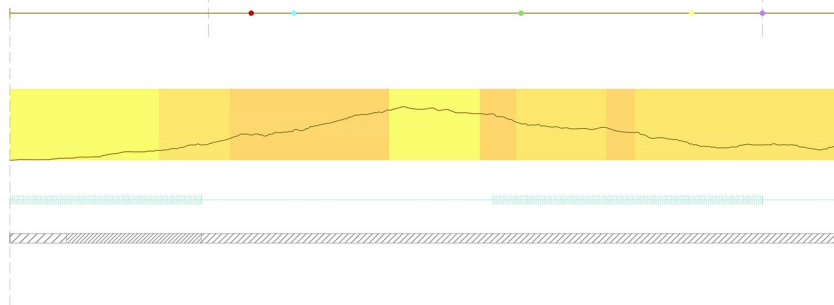
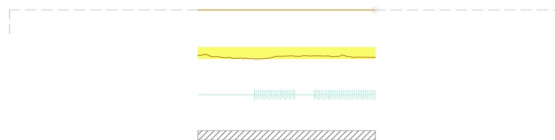
Επικεντρωμένοι στη δραστηριότητα της αναρρίχησης εντοπίσαμε τα αναρριχητικά πεδία του Υμηττού, τα οποία βρίσκονται στις ευρύτερες περιοχές της Καισαριανής του Καρέα και της Τερψιθέας. Επισκεπτόμενοι αυτές τις περιοχές συλλέξαμε πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό, τις ποιότητες των υφιστάμενων μονοπατιών καθώς και τα σημεία τα οποία ενώνουν. Έπειτα επιλέξαμε τμήματα των διαφορετικών μονοματιών και τα ενώσαμε συνθέτοντας από μία καινούργια, αντιπροσωπευτική διαδρομή καθώς και εναλλακτικές παρακάμψεις για την κάθε περιοχή. Οι διαδρομές που διαμορφώθηκαν πάνω στα υφιστάμενα μονοπάτια, εστιάζουν σε σημεία ανάδειξης φυσικού αναγλύφου (σπηλιές, αναρριχητικά πεδία) σε σημεία θέας, πλατώματα και σημεία ιστορικού ενδιαφέροντος. Συνεπώς, οι προτεινόμενες διαδρομές και οι παρακάμψεις τους που επιλέχθηκαν έχουν σκοπό να αναδείξουν τις διαφορετικές χρήσεις της περιοχής εξυπηρετώντας τη σύνδεση του αστικού και του φυσικού τοπίου μέσω επιλεγμένων σημείων ενδιαφέροντος, επιτρέποντας έτσι σε μια ευρύτερη εμπειρία της κάθε περιοχής και των δραστηριοτήτων που την απαρτίζουν. Αντίστοιχα σε κάθε διάγραμμα φαίνεται η κάτοψη της διαδρομής, το ανάπτυγμά της, ο βαθμός δυσκολίας του κάθε τμήματός της, η κλίση η παρουσία πυκνής ή μη φύτευσης της, καθώς και τα σημεία ενδιαφέροντος-στάσεις τα οποία συναντά ο περιπατητής.

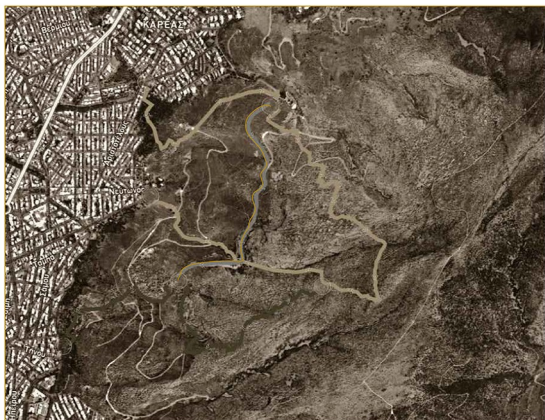
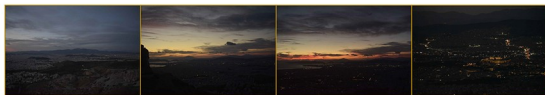

Συγκεκριμένα, ξεκινάμε απ' την περιοχή της Καισαριανής, την βορειότερη απ' τις τρεις, η οποία χαρακτηρίζεται απ' την πυκνή και υψηλή βλάστηση. Το μεγαλύτερο μέρος της καταλαμβάνεται απ' το αισθητικό δάσους της Καισαριανής, μέσα στο οποίο συναντιόνται μνημεία όπως η μονή της Καισαριανής, μνημείο Ηρώων της Κύπρου, ο λόφος των ταξιαρχών κ.α. Στην περιοχή είναι αρκετά έντονη η ανθρώπινη παρέμβαση, ιδιαίτερα σε σχέση με τη Μονή Καισαριανής, η οποία εξυπηρετείται και από ένα τοπικό αναψυκτήριο και δικαιολογεί τόσο τη βαθιά εισχώρηση του οδικού δικτύου στο βουνό, όσο και το πλήθος των μονοπατιών που εντοπίζονται εκεί. Χαρακτηριστική είναι η μικρή απόσταση με την πανεπιστημιούπολη και την πολυτεχνειούπολη και η ευκολία πρόσβασης είτε με ιδιωτικό όχημα, είτε με δημόσιες συγκοινωνίες. Στην περιοχή εντοπίζεται ένα αναρριχητικό πεδίο – το Καράβι, με το οποίο αποτελεί αρχαίο λατομείο με οπτική πανοράματος της πόλης της Αθήνας. Το ιδιαίτερο σχήμα του βράχου δίνει και το όνομά του στο πεδίο. Στην περιοχή αυτή παρατηρήθηκε ότι οι περισσότερες επισκέψεις που λαμβάνουν χώρα, αφορούν μεμονωμένα σημεία ενδιαφέροντος, το οποίο πιθανόν να συμβαίνει λόγω της εύκολης και άμεσης πρόσβασης με ΙΧ στα περισσότερα από αυτά. Η διαδρομή που προτείνεται μπορεί να χαρακτηριστεί ως κυρίως δασική κι έντονα επεξεργασμένη όπως φαίνεται και στο αντίστοιχο διάγραμμα. Προωθεί έτσι τη δραστηριότητα της ορεινής πεζοπορίας και προσφέρει στον περιπατητή μία ενοποιημένη και πιο ολοκληρωμένη εικόνα της περιοχής και των ποικίλων δραστηριοτήτων που φιλοξενεί.

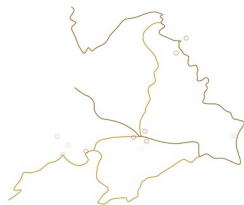
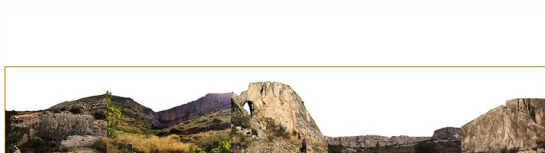

0m 500m 1000m 1500m 2000m

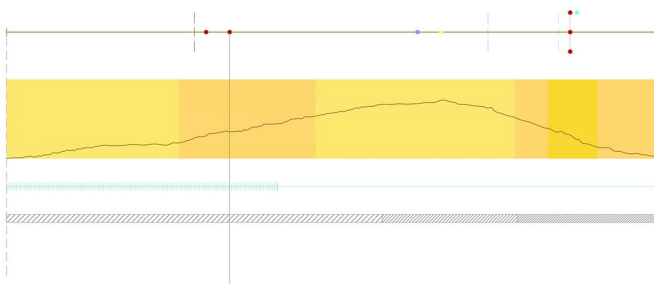

Η περιοχή του Καρέα χαρακτηρίζεται απ' τον μεγάλο αριθμό αναρριχητικών πεδίων και την πανοραμική θέα. Τα αναρριχητικά πεδία που εντοπίζονται είναι ο τοίχος του Μάκη, ο Μακρύς Τοίχος, η Κόκκινη και η Πράσινη Πίστα, ο Τρύπιος Βράχος και η Γούβα. Λόγω της σχετικής απουσίας υψηλής φύτευσης και τις μορφολογίας του εδάφους, στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής προσφέρεται πανοραμική θέα του λεκανοπεδίου της Αττικής περιτριγυρισμένο από τους υπόλοιπους ορεινούς όγκους και το παραλιακό μέτωπο. Η περιοχή βρίσκεται σε άμεση επαφή με τον αστικό ιστό, τόσο οπτικά όσο και από άποψη προσβάσεων. Η περιοχή συνδέεται άμεσα με το κέντρο της Αθήνας μέσω λεωφορειών, όπως και με τους πλησιέστερους σταθμούς μετρό (Δάφνη και Ηλιούπολη) και υπάρχουν πολλά σημεία εισόδου στο βουνό. Αντίστοιχα εντοπίστηκαν πλήθος μικρών μονοπατιών που ενώνουν απ' την συντομότερη κάθε φορά είσοδο, τα αναρριχητικά πεδία η άλλα σημεία ενδιαφέροντος και επιστρέφουν πίσω. Η διαδρομή που προτείνεται, αναγνωρίζεται ως κατά βάση πανοραμική, εξυπηρετώντας την διαμόρφωση μία πλήρους εικόνας για την περιοχή, ενώ άλλα ποιοτικά της χαρακτηριστικά ποικίλουν κατά τμήματα.

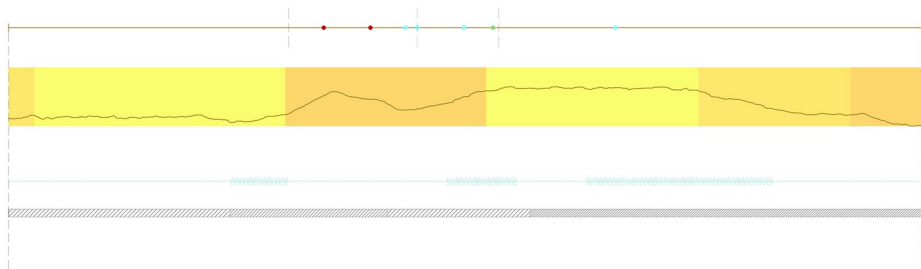
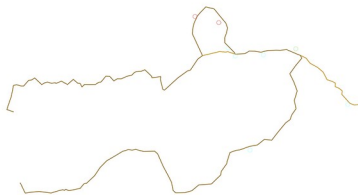
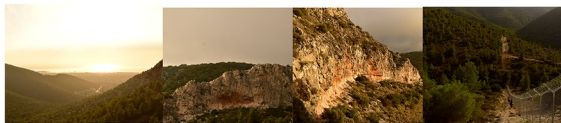

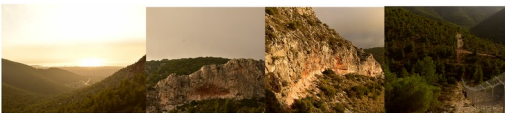
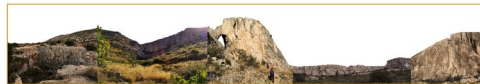
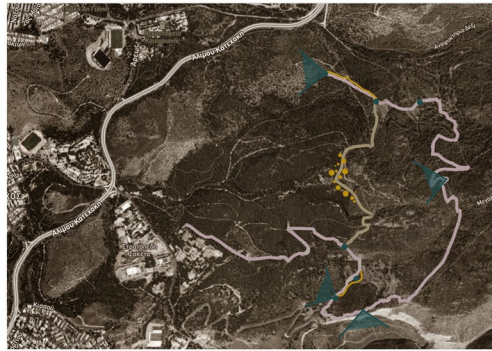
0m 100m 200m 300m 400m

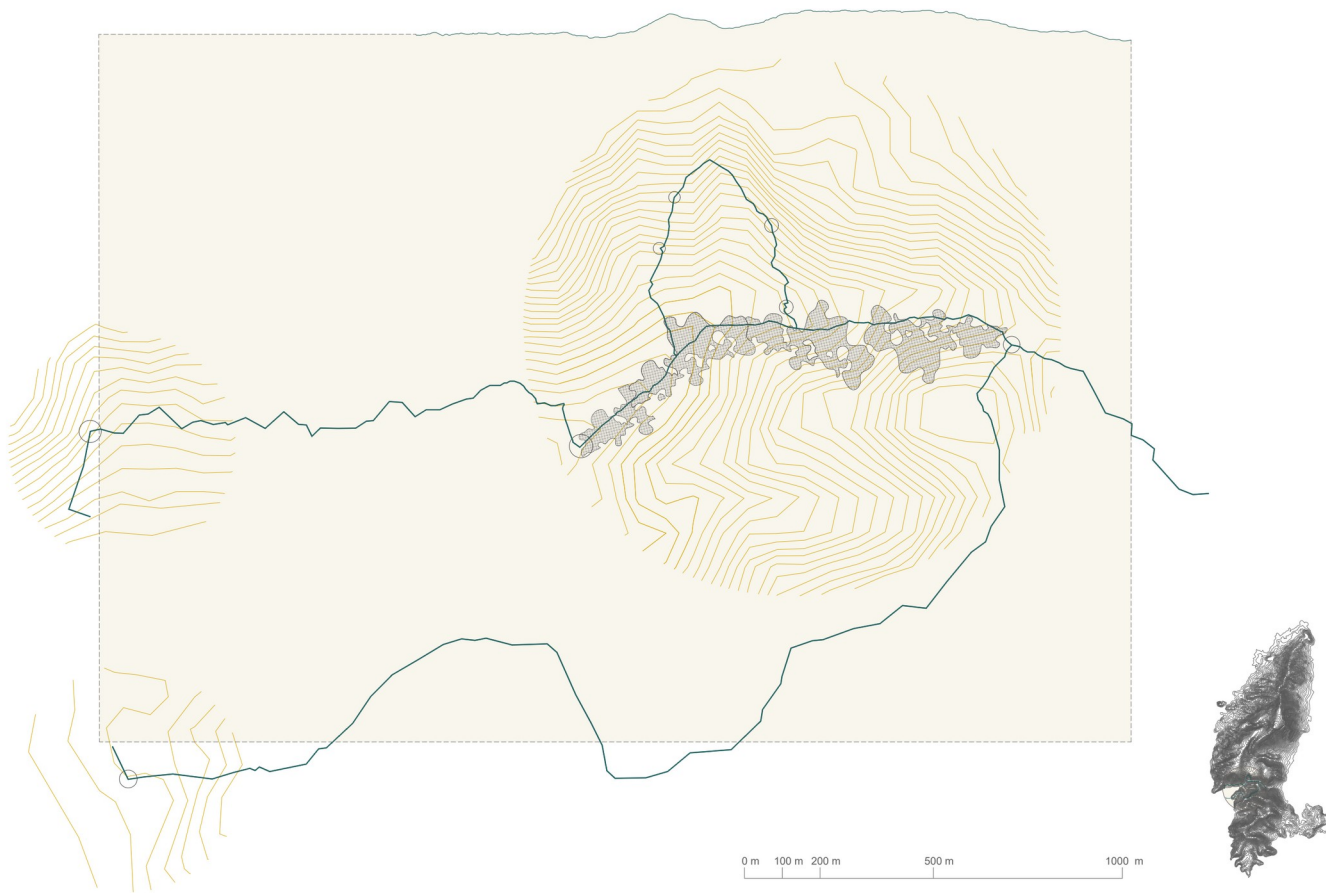

Η τρίτη και νοτιότερη περιοχή, είναι αυτή της Τερψιθέας, η οποία χαρακτηρίζεται ως η πιο φυσική και άγρια, καθώς παρότι το υψόμετρο και η απόσταση απ' τον αστικό ιστό δεν διαφέρει σημαντικά απ' τις άλλες δύο περιοχές, η επαφή της με το αστικό τοπίο χάνεται σύντομα και σε μεγάλο βαθμό. Το εντονότερο ανάγλυφο της περιοχής, καθιστά δυσκολότερη την πρόσβαση σε αυτή αλλά παράλληλα αποτελεί μοναδική αισθητική εμπειρία και προσφέρει ενδιαφέρουσες περιπατητικές και αναρριχητικές προκλήσεις. Οι διαδρομές της περιοχής που ενώνουν τα αναρριχητικά πεδία Βραχόκηπος, Λελάκι και τα υπόλοιπα σημεία ενδιαφέροντος αποτελούν μέρος μίας αρχαίας οδού, της Σφήττιας οδού, που διέσχιζε τον Υμηττό στον άξονα Ανατολής – Δύσης και ένωνε την Αθήνα με τον Σφήττο (σημερινό Κορωπί). Χαρακτηριστικό σημείο της διαδρομής αποτελεί το Διάσελο, το χαμηλότερο δηλαδή σημείο της κορυφογραμμής, όπου ενώνονται το ανατολικό με το δυτικό τμήμα του Υμηττού και το μοναδικό σημείο της διαδρομής σε ταυτόχρονη οπτική επαφή με το νοτιοδυτικό τμήμα του λεκανοπεδίου και τα μεσόγεια ανατολικά. Συνολικά αυτή η περιοχή εμφανίζεται ως η πιο ακατέργαστη.

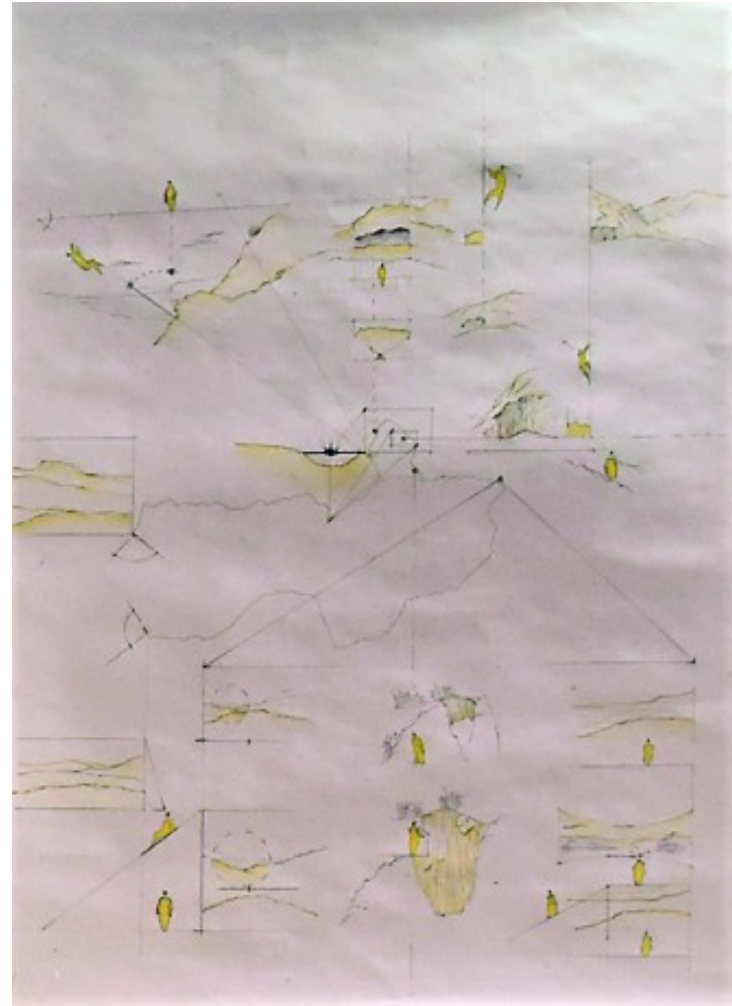
Σε συνέχεια της μελέτης προχωρήσαμε σε μία πρώτη διαγραμματική διαμόρφωση προτάσεων επέμβασης με βάση τα εκάστοτε σημεία, την αίσθηση που επικρατεί σε κάθε περιοχή και τις διαδρομές της. Οι προτάσεις αυτές αφορούν την χάραξη- διευκόλυνση κινήσεων και τη σύνδεση σημείων, τις οπτικές προς το φυσικό και το αστικό τοπίο και τη συγκέντρωση των επισκεπτών-χρηστών.

Τόσο με βάση την ανάλυση της κάθε περιοχής όσο και μέσω των παραπάνω προτάσεων επέμβασης καταλήξαμε στην τερψιθέα ως την καταλληλότερη περιοχή για περαιτέρω σχεδιασμό. Για αυτό και προσθέσαμε στη μακέτα τις βασικές συγκοινωνίες και τα κέντρα γειτονιάς (εμπορικές χρήσεις, πλατείες κλπ)

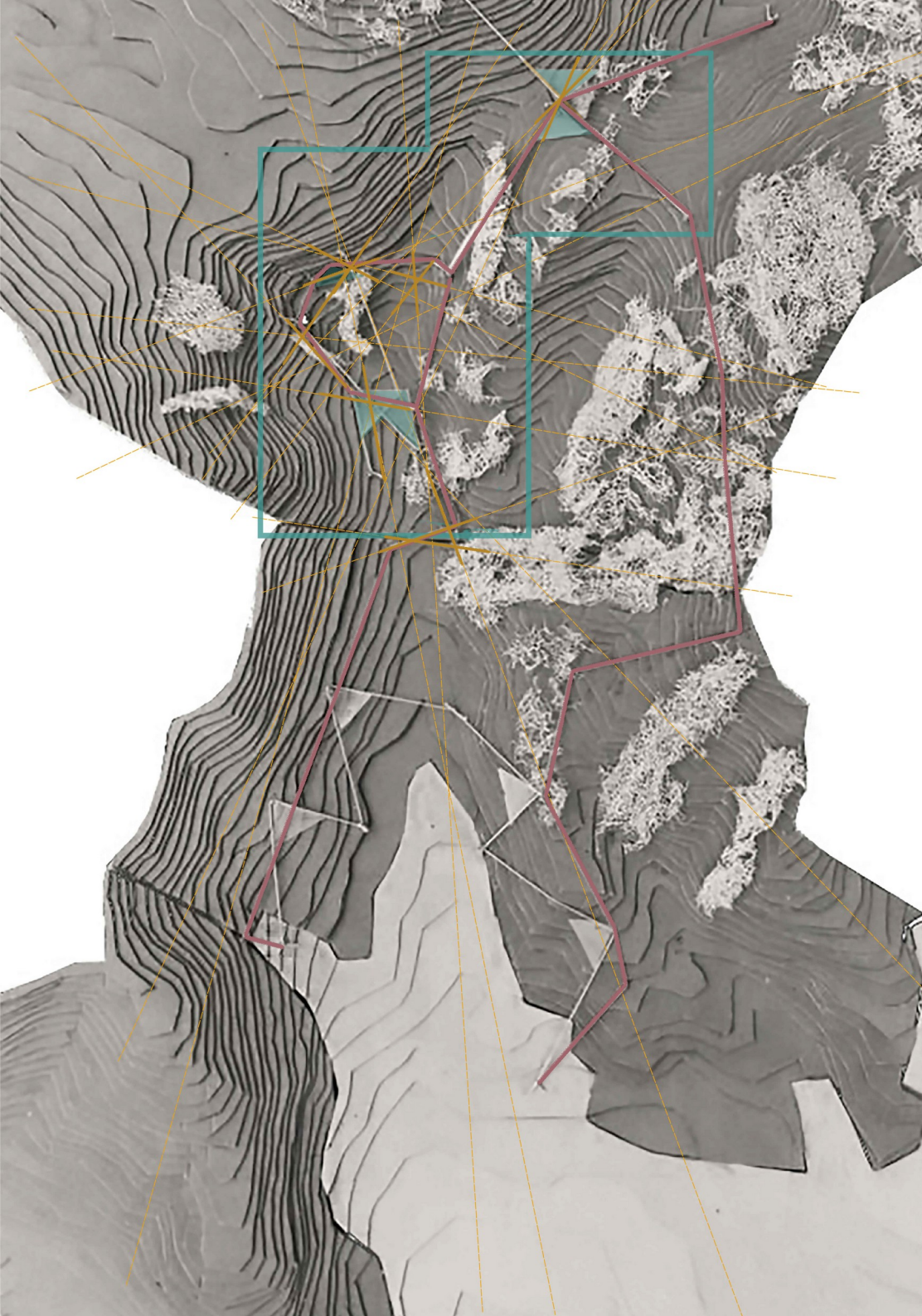
ΧΑΡΑΚΤΙΚΑ

Προχωρήσαμε έτσι σε μια αρχική επιλογή-αναγνώριση σημείων οπτικής αντίληψης-κάδρων προς το ευρύτερο αστικό-φυσικό τοπίο το οποίο επιχειρούμε να αναδείξουμε αναφερόμενοι παράλληλα στη δραστηριότητα της αναρρίχησης. Συντίθεται έτσι ένα δίκτυο σημείων-πεδίων σχεδιασμού που εντοπίζονται κατά μήκος των επιλεγμένων διαδρομών και συνθέτουν μια χωρική αφήγηση. Μέσω χαρακτηριστικών γίνεται μια πρώτη ανάγνωση-γεωμετρικοποίηση της αίσθησης που επικρατεί και της οπτικής που έχει το κάθε σημείο και εντοπίζονται οι δυνατότητες σχηματισμού νέων κάδρων ή ανάδειξης των υπάρχοντων βάσει της γεωμετρίας του τοπίου.

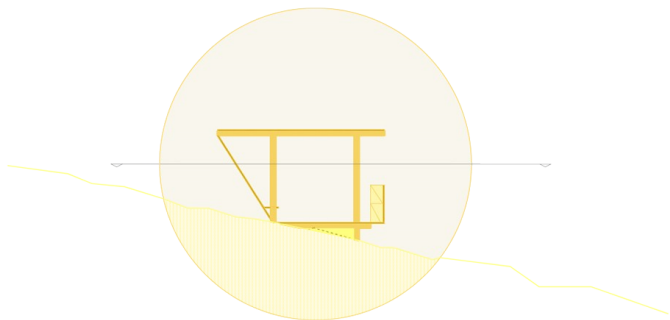

ΠΑΡΑΛΛΞ

Χρήσιμο εργαλείο ανάλυσης και σχεδιασμού αποτέλεσε η ιδέα του παράλλαξ. Πρόκειται για τη μεταβολή της οπτικής αντίληψης ενός αντικειμένου-τόπου με βάση τη θέση και την οπτική γωνία του υποκειμένου που το παρατηρεί. Η ιδέα αυτή στη δική μας περίπτωση υλοποιείται μέσα από τη μεταβολή της θέσης του παρατηρητή κατά τη διάρκεια της πεζοπορίας-περιπλάνησης κατά μήκος του τοπίου σε συνδυασμό με τη δραστηριότητα της αναρρίχησης-ανάβασης στον κατακόρυφο άξονα.

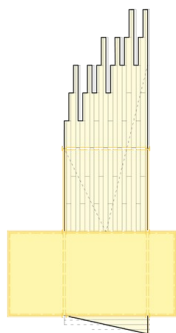
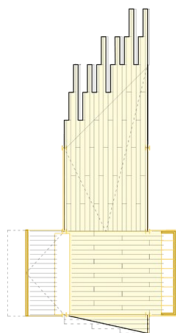

Όπως φαίνεται και στο ευρύτερο σχέδιο της περιοχής αλλά και αργότερα στα επιμέρους σχέδια τις κάθε παρέμβασης, βασικό εργαλείο σχεδιασμού αποτελούν οι άξονες. Πρόκειται για άξονες οπτικής σύνδεσης δύο σημείων μεταξύ τους ή με θέα προς αστικό ή φυσικό τοπίο, άξονες κίνησης και άξονες που προκύπτουν βάση του ιδιαίτερου αναγλύφου της περιοχής. Οι παρεμβάσεις που προτείνουμε είναι κατασκευές με μεταλλικό πλαίσιο/σκελετό και ξύλινη πλήρωση. Ο μεταλλικός σκελετός ακολουθεί πολλαπλάσια ενός καννάβου 90x90εκ, ως κοντινό στην ανθρώπινη κλίμακα, ο οποίος ευθυγραμμίζεται με τον εκάστοτε άξονα σχεδιασμού, ενώ η ξύλινη πλήρωση μπορεί είτε να ακολουθεί τον ίδιο κάνναβο είτε τις καμπύλες του αναγλύφου σε εσοχή ή προεξοχή απ' το μεταλλικό πλαίσιο.

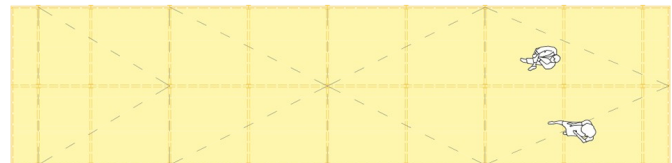
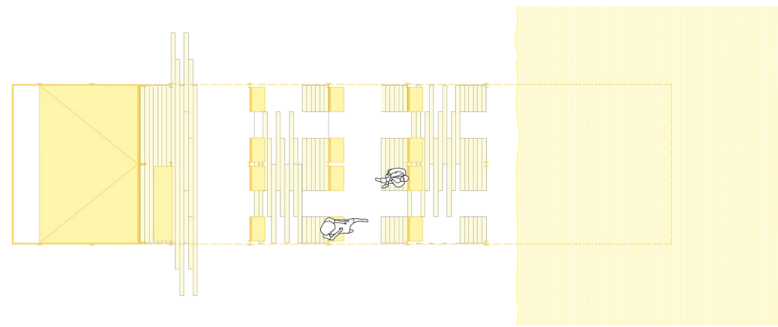
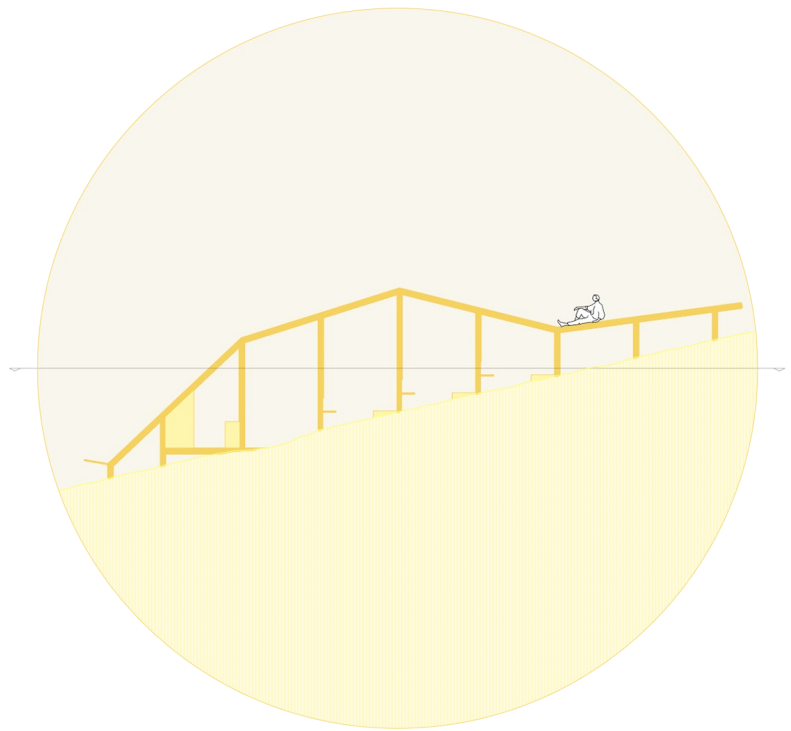
ΒΟΡΕΙΑ ΕΙΣΟΔΟΣ

Ο πρώτος προβληματισμός-πρόταση αφορά την είσοδο-έναρξη της διαδρομής και τη μετάβαση του επισκέπτη από το αστικό στο φυσικό τοπίο. Πρόκειται για δύο σημεία σε άμεσο συσχετισμό με τις δραστηριότητες του αστικού χώρου πλησίον και τις προσβάσεις από αυτόν, ενώ ακολουθείται η λογική της προσαρμογής της κατασκευής στο ανάγλυφο και της εναρμόνισης με την οπτική σχέση του πανοράματος. Στην περίπτωση της βόρειας εισόδου η επαφή με την πόλη έχει αρχίσει να σβήνει και για αυτό επιλέγεται μια μικρής κλίμακας επέμβαση, ένα ημιυπαίθριο περίπτερο για την παροχή εξοπλισμού και πληροφοριών και τη στάση με θέα προς το νότιο τμήμα της αττικής. Τελευταίο σημείο πρόσβασης με όχημα αποτελεί ο ανοιχτός χώρος στάθμευσης δίπλα από ένα τοπικού χαρακτήρα εστιατόριο και η παρέμβαση τοποθετείται μερικά μέτρα αργότερα κατά μήκος του μονοπατιού.

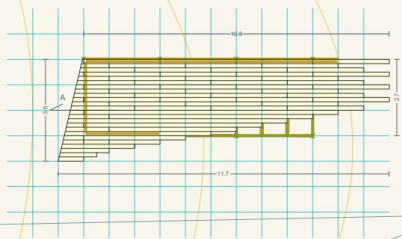

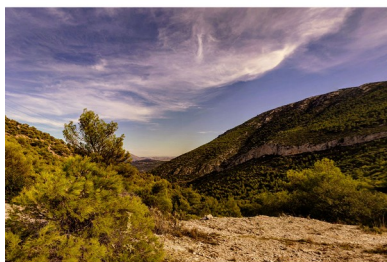
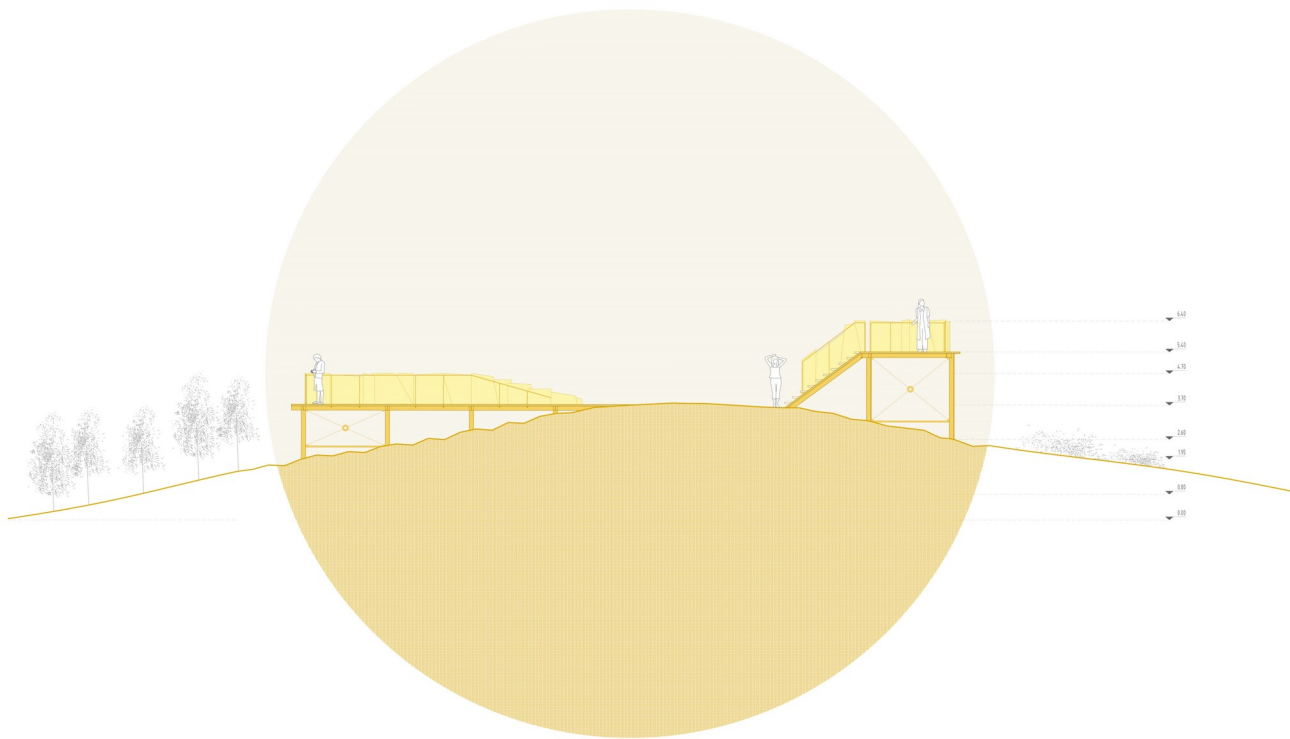
ΝΟΤΙΑ ΕΙΣΟΔΟΣ

Η νότια είσοδος είναι σε πολύ πιο άμεση συσχέτιση με τον αστικό χώρο και για αυτό τοποθετείται μια μεγαλύτερης έκτασης παρέμβαση που εξυπηρετεί όμως τις ανάγκες που αναφέρθηκαν με περισσότερο οργανωμένο τρόπο. Ο χώρος που επιλέγεται είναι η διασταύρωση των μονοπατιών που ξεκινάνε από τα γήπεδα και απ' την είσοδο του κοιμητήριου Τερψιθέας. Το σημείο αυτό είναι σε πολύ μικρή απόσταση απ' τον αστικό ιστό και οι προσβάσεις με μέσα και οι δυνατότητες στάθμευσης οχημάτων ποικίλες (είτε στο γήπεδο, είτε στη γύρω περιοχή). Οι πτυχώσεις των ξύλινων επιφανειών και η μεταβολή της θέσης του χρήστη σε σχέση με αυτές αποτελούν μια πρώτη εισαγωγή στη λογική της παρέμβασης που ακολουθεί.

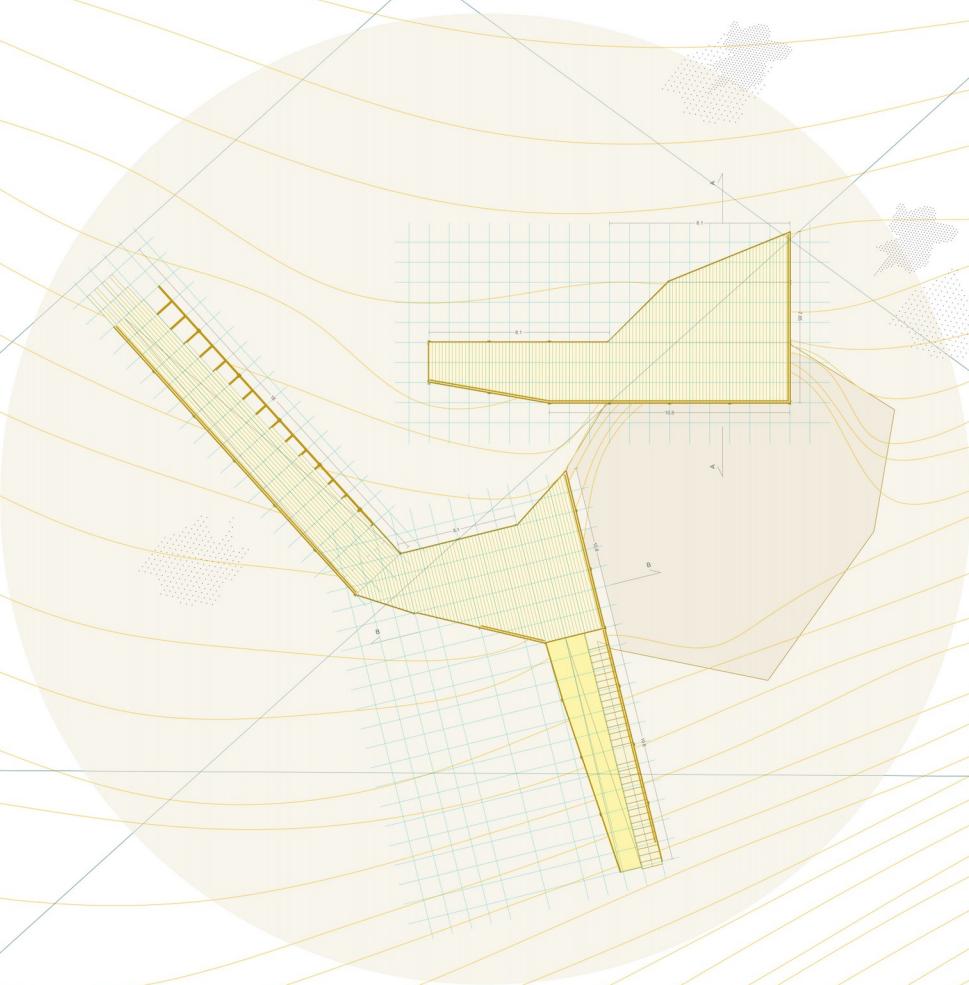
ΔΙΑΣΕΛΟ

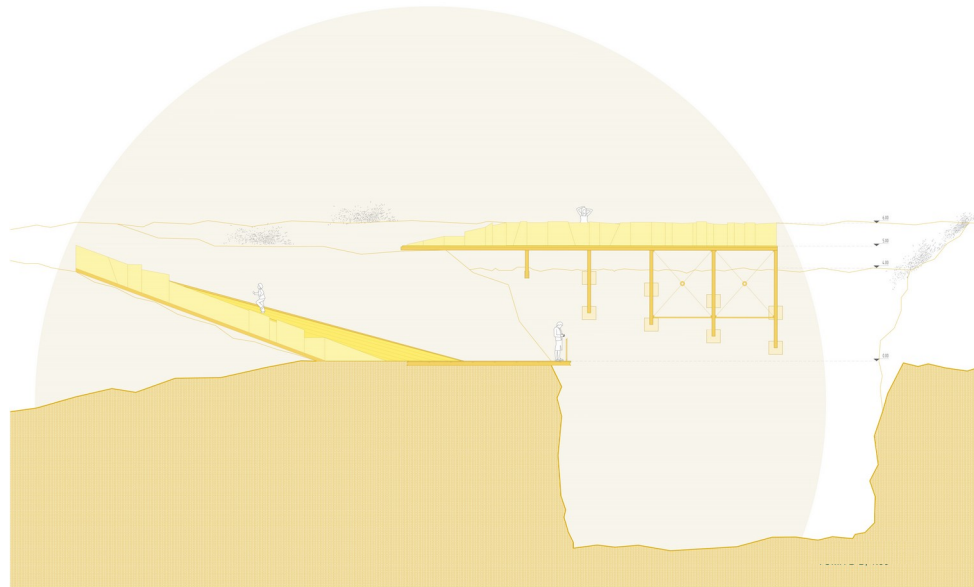
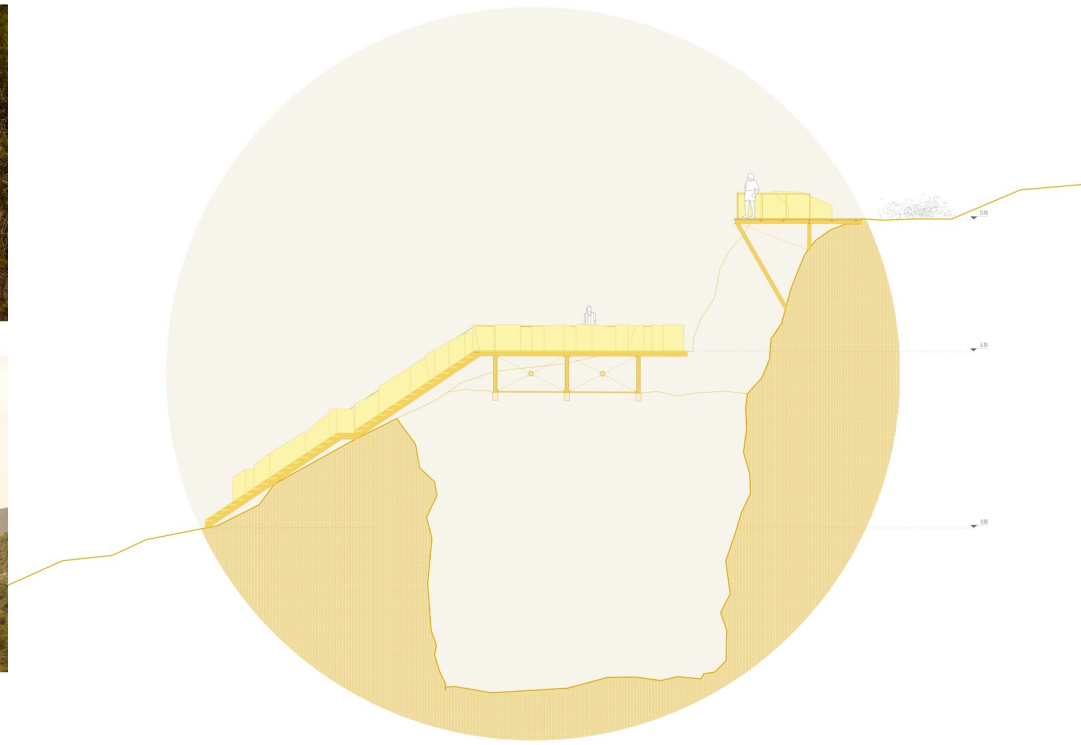
Ξεκινώντας απ' το σημείο του διπλού πανοράματος, το διάσελο σταυρού αποτελεί μέρος της αρχαία Σφήττιας οδούς και σημείο-κόμβο των σημερινών διαδρομών από τα δυτικά και τα ανατολικά. Επιπλέον μπορεί να θεωρηθεί και ως σημείο 'συνάντησης' του εδάφους που ανεβαίνει και που κατεβαίνει, καθώς χωρίζει τον Υμηττό στο βόρειο και το νότιο τμήμα και συνοδεύεται από την ανάλογη 'πτώση' της κορυφογραμμής. Η τοπογραφία της περιοχής επιτρέπει το διπλό πανόραμα τόσο προς τα νοτιοδυτικά όσο και προς τα νοτιοανατολικά τμήματα της πόλης, καθώς και τη διαμόρφωση μιας φυσικής διασταύρωσης των μονοπατιών που συνοδεύεται από την ανάλογη στάση. Έτσι σχεδιάζονται κατασκευές-πλατφόρμες που τονίζουν την ίδια στιγμή το στατικό χαρακτήρα και τη διπλή οπτική. Στη δυτική πλευρά τοποθετείται επιμήκης πλατφόρμα με βάση το υψηλότερο σημείο και που αιωρείται σε σχέση με το έδαφος που κατεβαίνει. Η πλατφόρμα λειτουργεί ως ένα μπαλκόνι με θέα το πανόραμα της Αθήνας. Στην ανατολική πλευρά επιλέγεται η εγκατάσταση κατασκευής υπερυψωμένης σε σχέση με την κορυφή, διευκολύνοντας τη θέα προς τα Μεσόγεια και ταυτόχρονα πλαισιώνει την διαδρομή, η οποία περνάει κάτω από αυτό. Η πρόσβαση σε αυτή μπορεί να γίνει είτε μέσω ράμπας ήπιας κλίσης, είτε κλίμακας, είτε μίας περισσότερο απότομης επιφάνειας που προσφέρει δυνατότητα αναρρίχησης.

ΒΑΡΑΘΡΟ

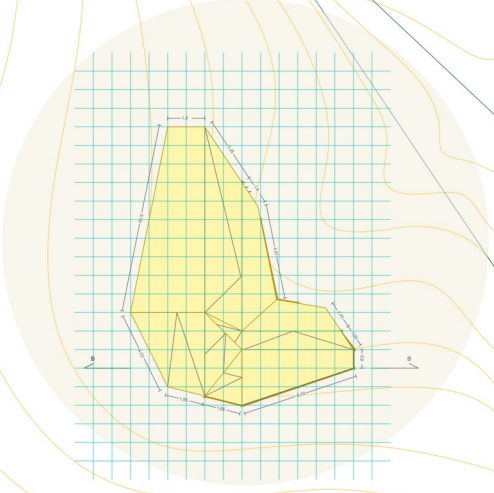
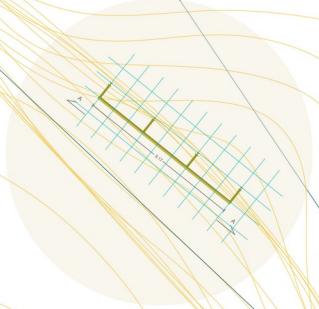

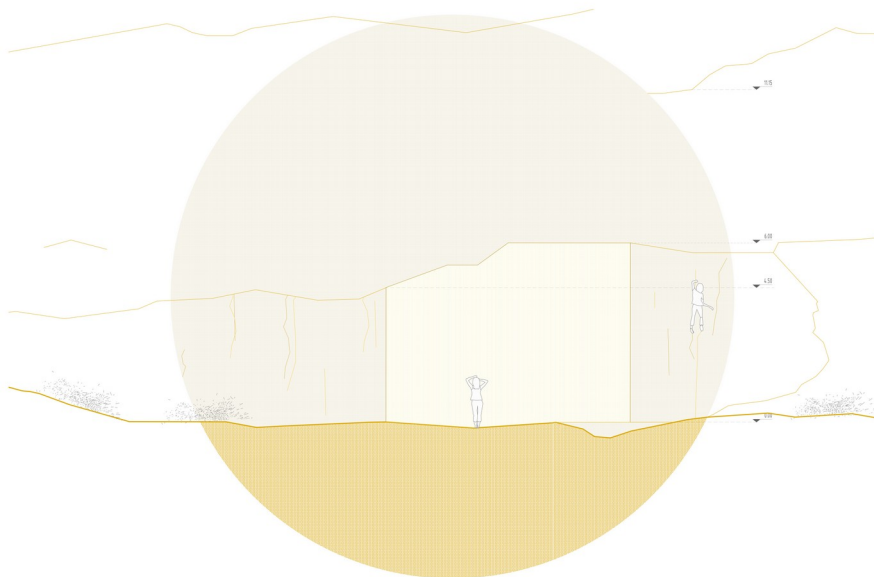
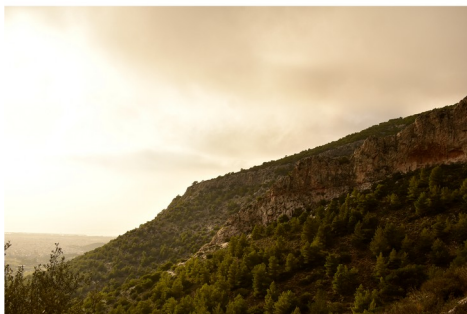
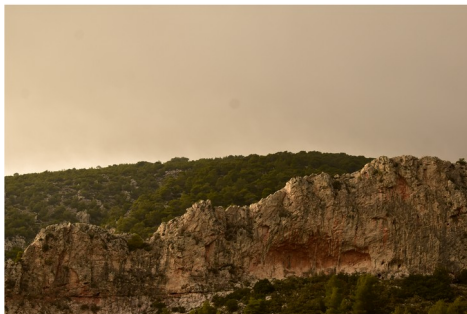

Στη συνέχεια της διαδρομής εντοπίζεται το σπήλαιο βάραθρο, μια βαθιά κατακόρυφη εσοχή στο ανάγλυφο. Έπειτα από επιτόπια έρευνα παρατηρήθηκε το γεγονός της περιορισμένης αντίληψης της παρουσίας του στην υπάρχουσα διαδρομή με ταυτόχρονη την ύπαρξη θέας τόσο προς τον ορεινό όγκο όσο και στο πανόραμα της πόλης. Τα στοιχεία αυτά οδήγησαν στην πρόταση εγκατάστασης κατασκευών-πλατφορμών σε συσχετισμό με το ανάγλυφο και τις ανόδους-καθόδους γύρω από το σπήλαιο. Οι κατασκευές είναι τοποθετημένες σε διαφορετικά ύψη και διαφορετική απόσταση από τη σπηλιά (στο χείλος και πάνω/μέσα σε αυτή) δημιουργώντας έτσι κινήσεις και στάσεις που προσφέρουν διαφορετικές οπτικές προς το εσωτερικό της σπηλιάς, αλλά και του ευρύτερου τοπίου, παρέχοντας νέα αντίληψη του χώρου.

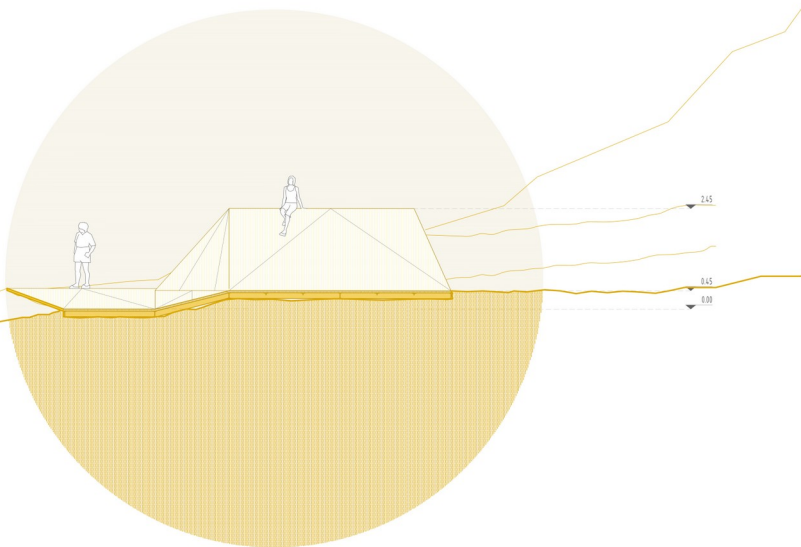

ΒΡΑΧΟΚΗΠΟΣ

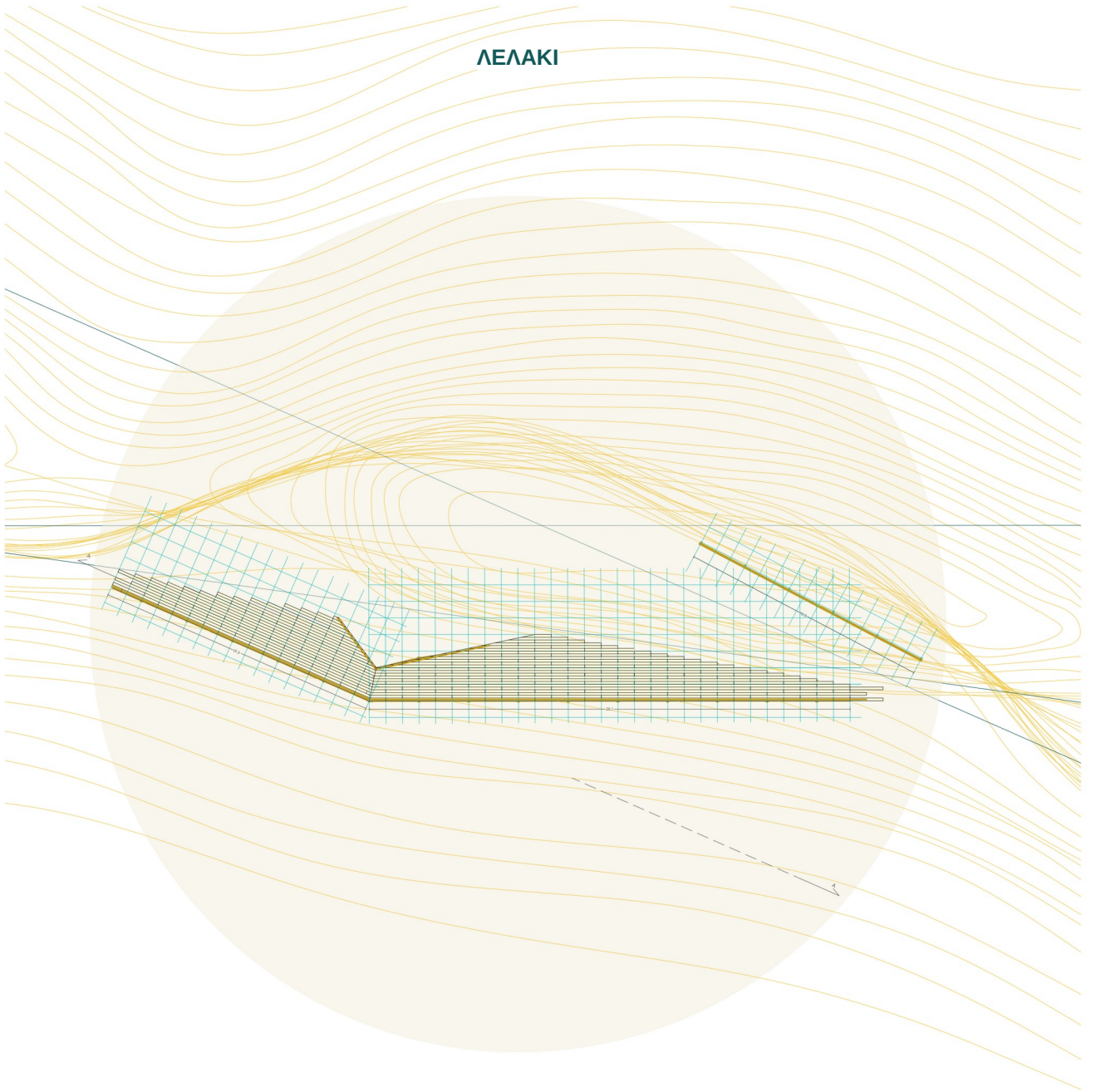

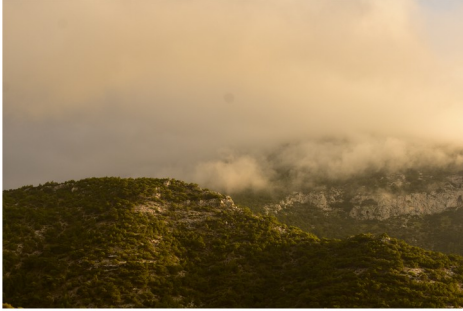

Στο αναρριχητικό πεδίο Βραχόκηπος, το έντονο ανάγλυφο αυξάνει την αναρριχητική πρόκληση και το καθιστά δύσκολο για τους λιγότερο έμπειρους αναρριχητές. Προτείνεται συνεπώς η τοποθέτηση κατασκευών παράλληλα του πεδίου οι οποίες επιτρέπουν αρχικά τη δραστηριότητα της αναρρίχησης σε 'μικρότερη κλίμακα', δηλαδή με μικρότερες και χαμηλότερες διαδρομές με χαμηλότερο βαθμό δυσκολίας. Ένα τέτοιο στοιχείο διευκολύνει τη διεύρυνση της πρακτικής προς μεγαλύτερο αριθμό χρηστών. Ταυτόχρονα, σχεδιάστηκε κατασκευή η οποία συνδυάζει το μικρής κλίμακας αναρριχητικό παιχνίδι και το κάθισμα για ενατένιση προς το ορεινό τοπίο-μεταξύ του οποίου και το αναρριχητικό πεδίο Λελάκι. Οι προτάσεις αυτές προσφέρουν τη διευκόλυνση της σωματικής δραστηριότητας και επαναφέρουν την ιδέα της μεταβολής της οπτικής αντίληψης του τοπίου ανάλογα με τη μεταβολή της θέσης του υποκειμένου.

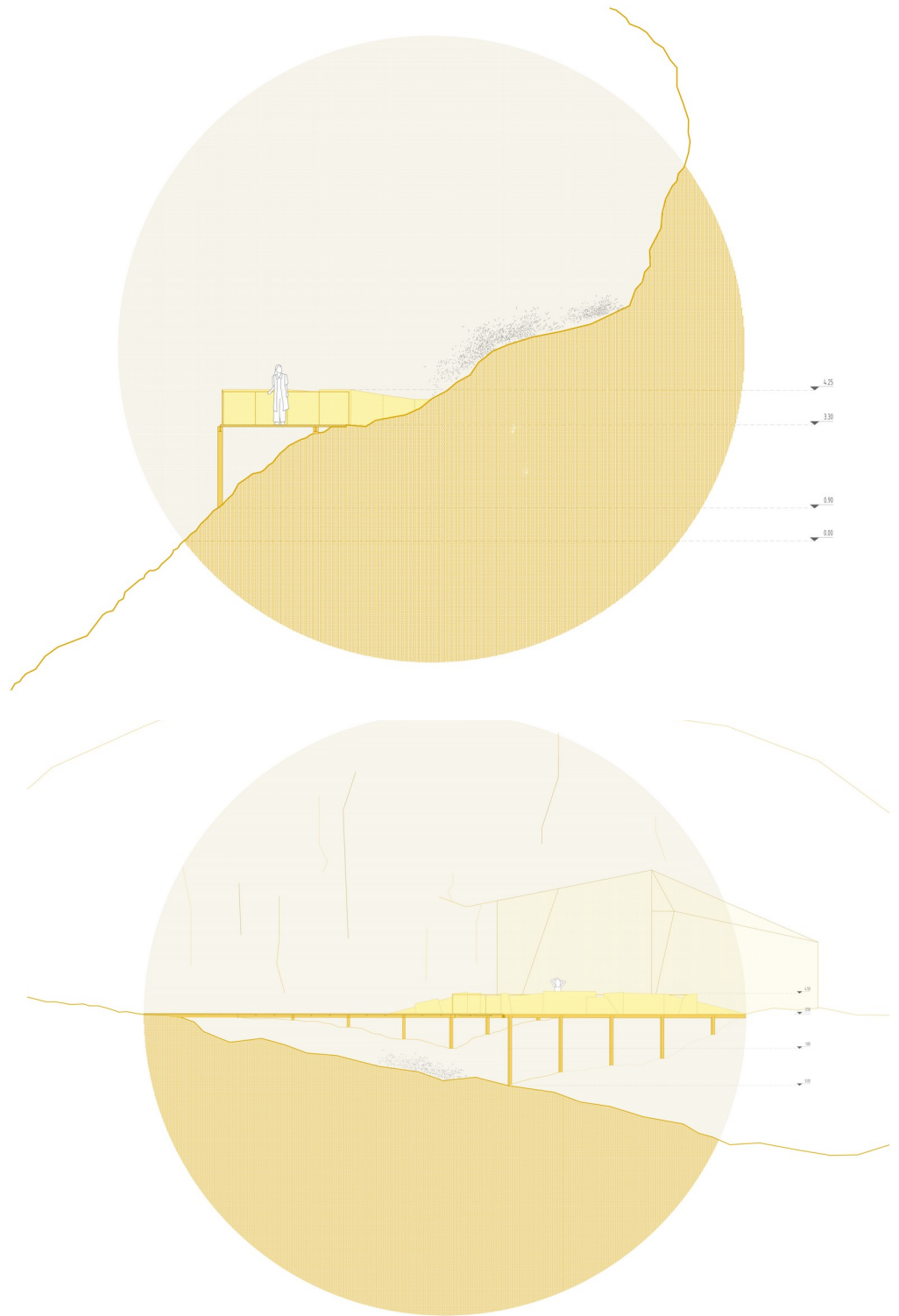

ΛΕΛΑΚΙ

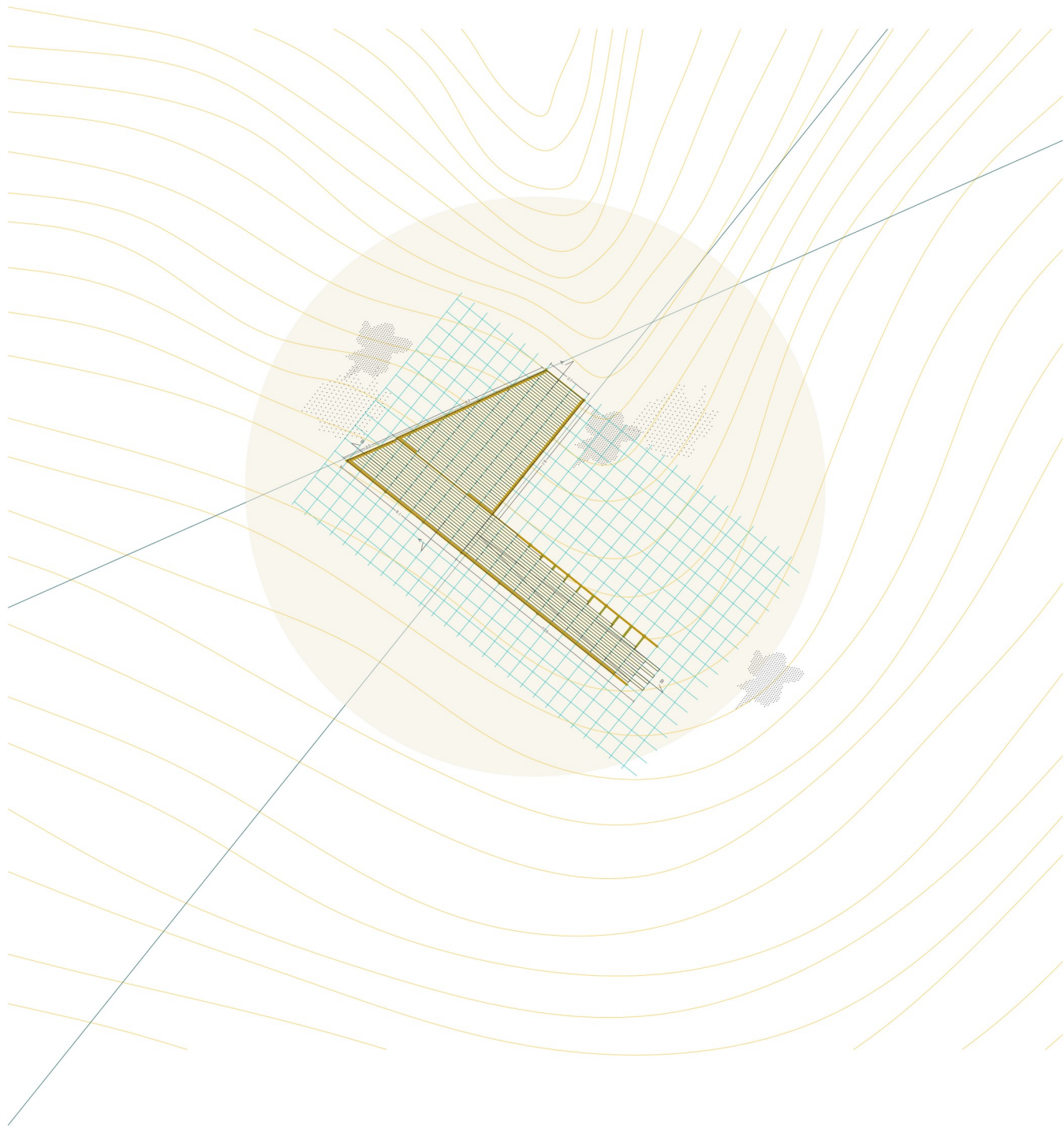

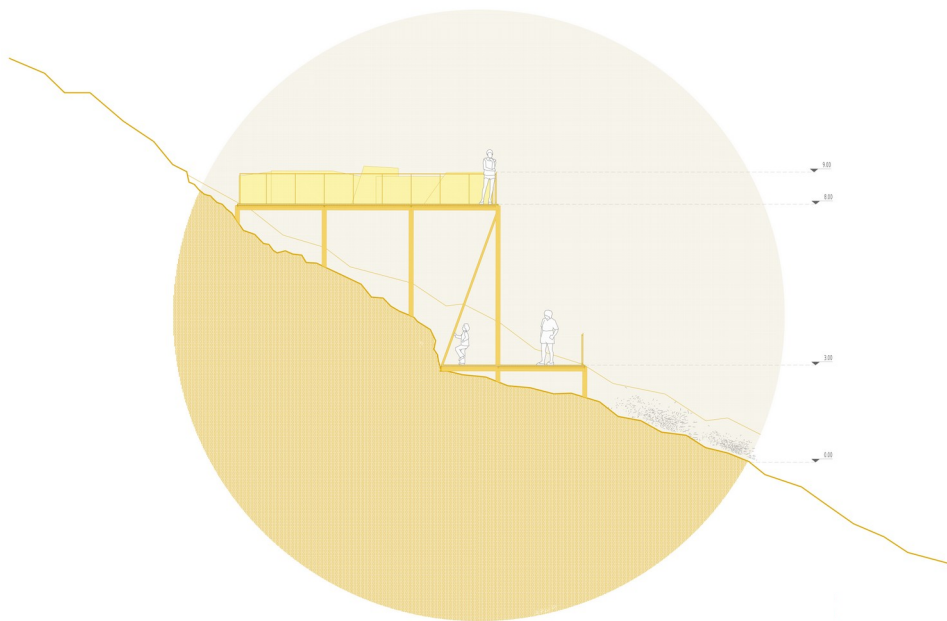
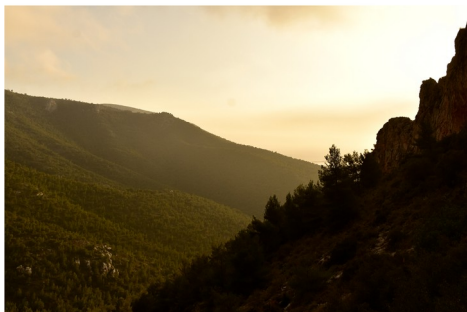

Στο αναρριχητικό πεδίο Λελάκι ακολουθείται μια αντίστοιχη λογική σε ότι αφορά το αναρριχητικό παιχνίδι. Τοποθετείται ένας αναρριχητικός τοίχος που διευκολύνει όχι μόνο την ίδια τη δραστηριότητα αλλά και τη δυνατότητα της ενατένισης από ύψος. Παράλληλα, προκύπτει το ζήτημα του μικρού πλάτους της διαδρομής σε αυτό το σημείο, η οποία εμπλέκεται με το σημείο στάσης των αναρριχητών, περιορίζοντας μεταξύ άλλων την οπτική αντίληψη του αναγλύφου, λόγω της έντονης προοπτικής. Αυτό οδήγησε στο σχεδιασμό μιας γέφυρας-περάσματος παράλληλης στο σχετικό τμήμα του μονοπατιού η οποία ξεπροβάλλει από τον ορεινό όγκο. Στόχος της δημιουργίας της είναι η διευκόλυνση τόσο των περιπατητών και των αναρριχητών, όσο και η δημιουργία πληρέστερων οπτικών από και προς το αναρριχητικό πεδίο.

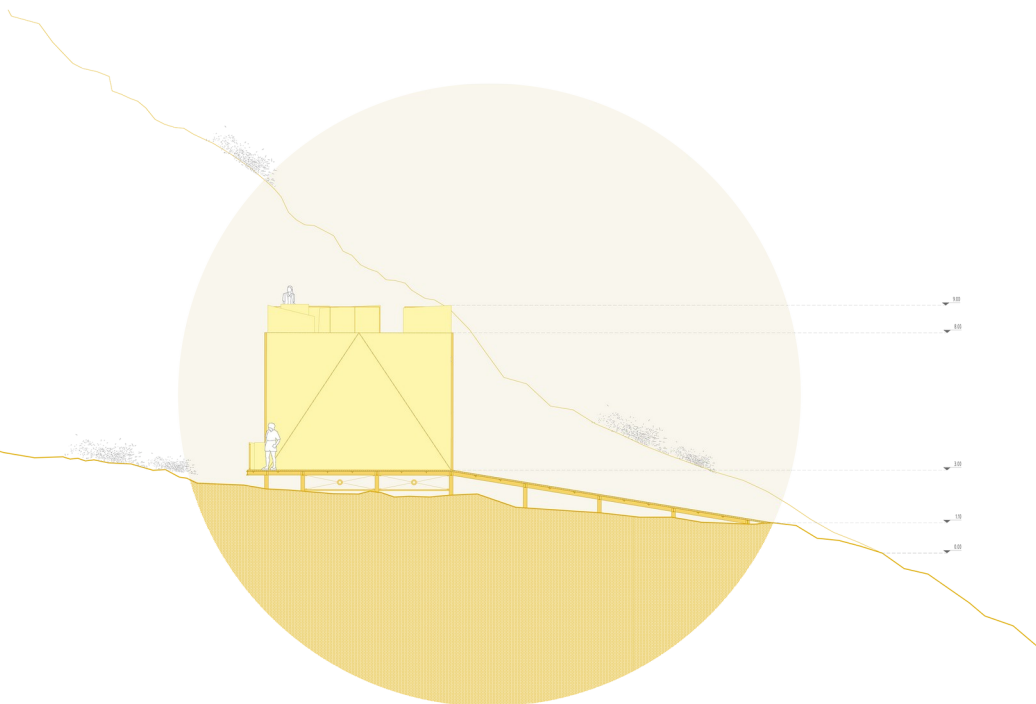

ΜΠΑΛΚΟΝΙ ΣΤΟ ΒΡΑΧΟ

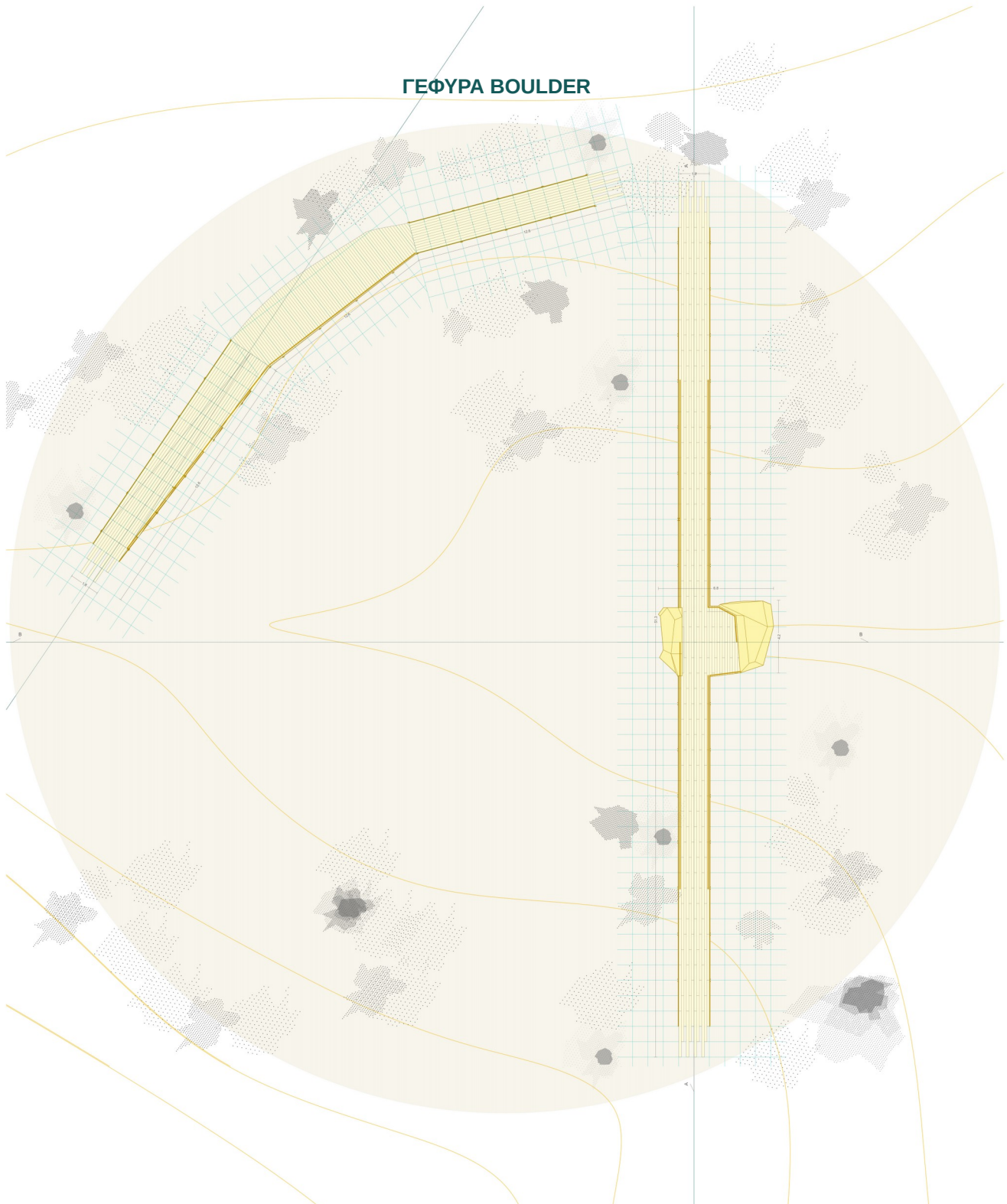

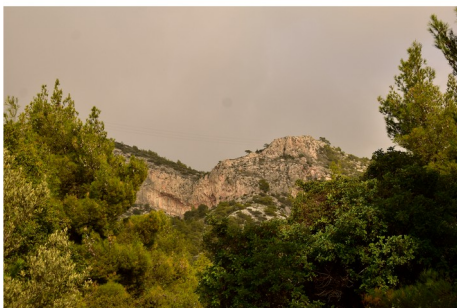
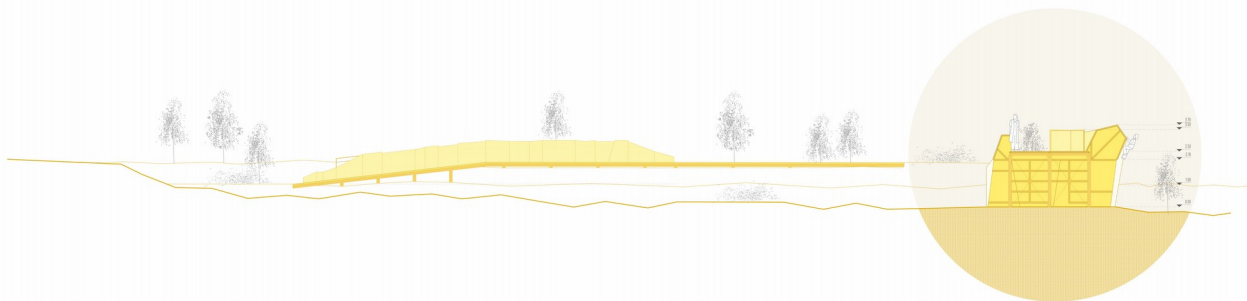
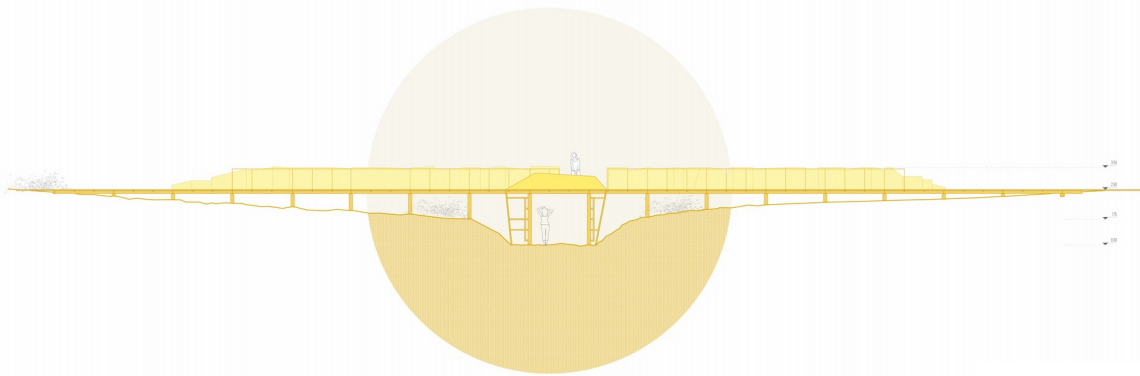

Το σημείο αυτό βρίσκεται σε συνέχεια του αναρριχητικού πεδίου Λελάκι. Ουσιαστικά πρόκειται για την άκρη ενός βραχώδους όγκου από το οποία υπάρχει πανοραμική θέα τόσο του βουνού όσο και της Αθήνας. Κατά κάποιο τρόπο 'υπενθυμίζει' στον περιπατητή την ύπαρξη της οπτικής του αστικού τοπίου, παρόλο που εξακολουθεί να βρίσκεται σε έναν 'ακατέργαστο' τόπο με απότομη κλίση. Το παραπάνω οδηγεί στην επιλογή διαμόρφωσης μιας 'διώροφης' πλατφόρμας που επιτρέπει τη στάση για θέαση στα δύο επίπεδα αλλά και την σύνδεση τους μέσω του αναρριχητικού παιχνιδιού και της ανάλογης μεταβολής της θέας.

ΓΕΦΥΡΑ BOULDER

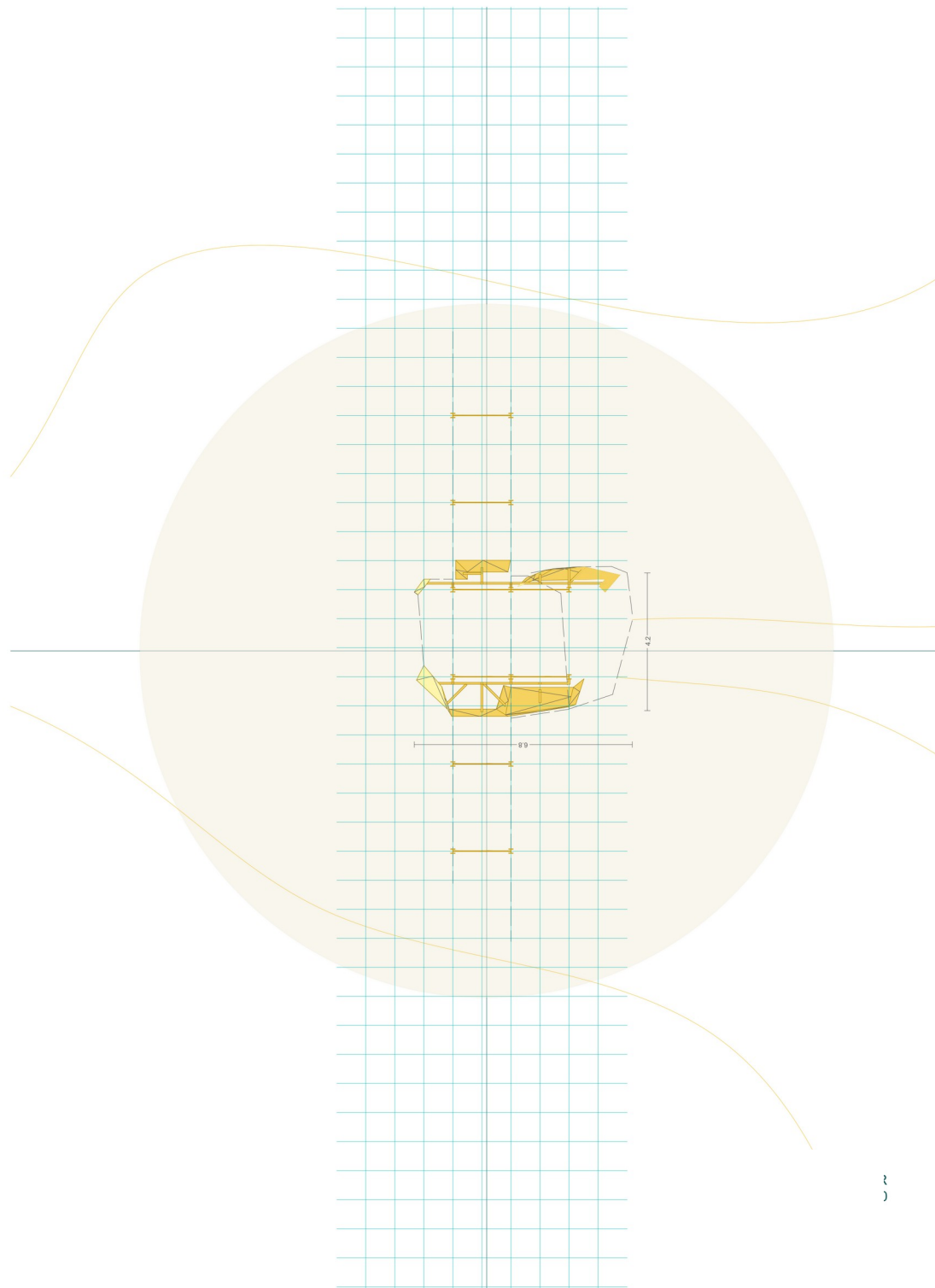

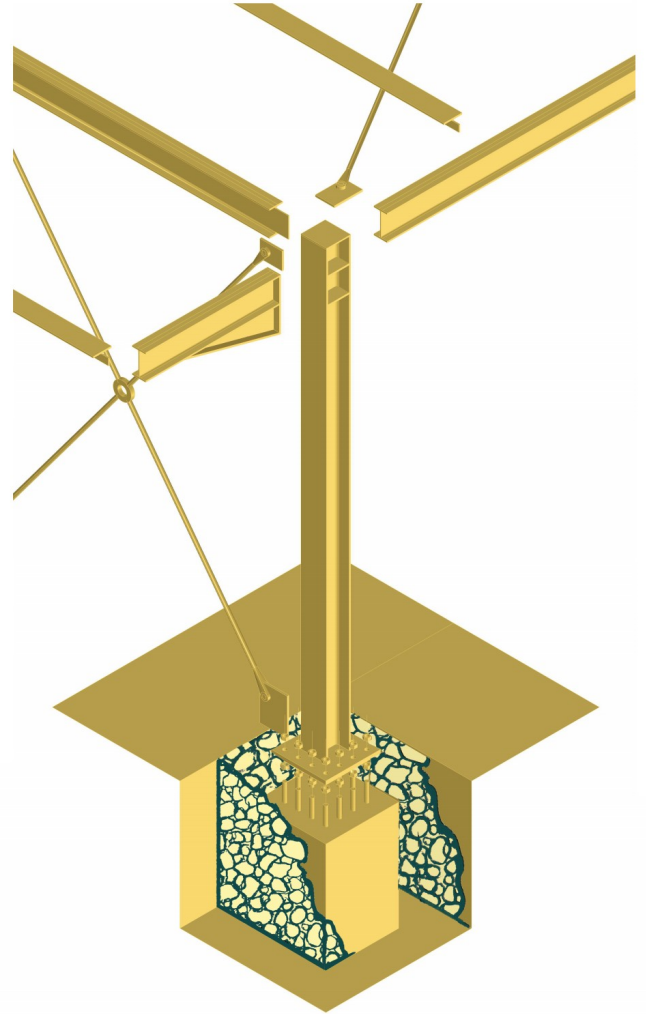
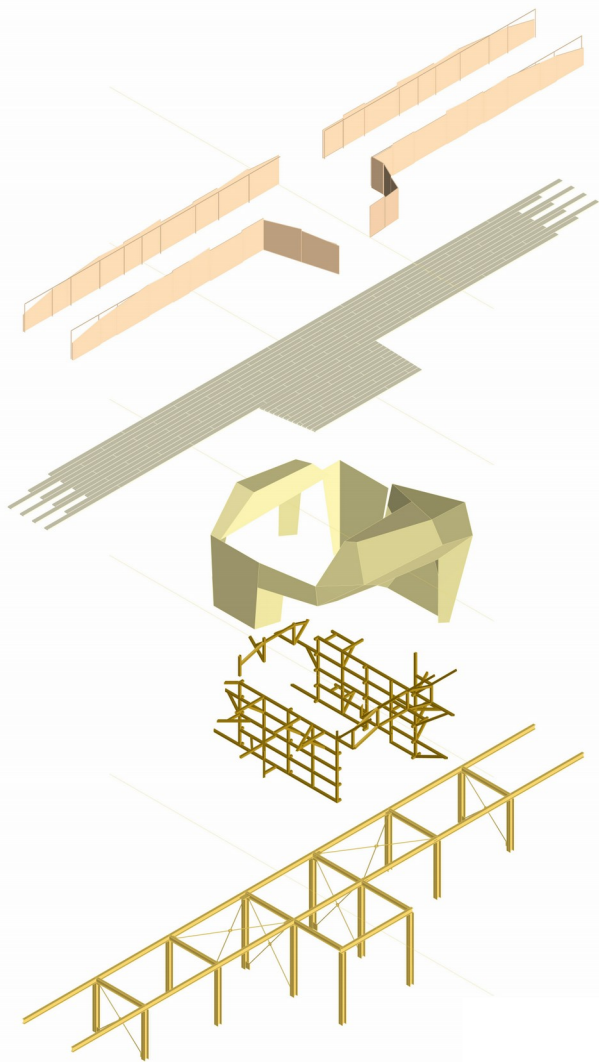

Η διαδρομή που ενώνει το βόρειο σημείο εισόδου με τα αναρριχητικά πεδία εναλλάσσεται απότομα από διαδρομή με έντονο το αστικό τοπίο και τις ανθρώπινες παρεμβάσεις σε διαδρομή με κυρίαρχο το φυσικό τοπίο, την υψηλή βλάστηση και το καδράρισμα του φυσικού αναγλύφου. Το μεταβατικό αυτό σημείο είναι το σημείο της γέφυρας boulder. Η έντονη αυτή μετάβαση, σε συνδυασμό με την περίπου ίση απόσταση του σημείου κόμβου απ' το σημείο εισόδου και τα αναρριχητικά πεδία το καθιστά ιδανικό για στάση, ανεξαρτήτου της φοράς της διαδρομής που ακολουθεί ο περιπατητής.

Ο φυσικός σχηματισμός ενός σημείου-αυλακιού οδήγησε στην πρόταση μιας γέφυρας μεταξύ των υψηλότερων σημείων του. Παράλληλα η οπτική σχέση με το αναρριχητικό πεδίο Βραχόκηπος αλλά και η ανάγκη δημιουργίας μιας πλάτης προς την περιήραξη συνέβαλε στην πρόταση σχεδιασμού μιας επιπλέον στάσης σε υψηλότερο επίπεδο, απ' το οποίο είναι δυνατή η οπτική σύνδεση και με το αναρριχητικό πεδίο Λελάκι. Προτείνεται λοιπόν η χάραξη μίας νέας παρακαμπτήριας διαδρομής πάνω απ' την γέφυρα και στην απέναντι πλευρά του χαντακιού η οποία διασταυρώνεται με την αρχική και προσφέρει νέες οπτικές συνδέσεις, δημιουργώντας παράλληλα μια αίσθηση παιχνιδιού μεταξύ τους. Η διαμόρφωσή του ολοκληρώνεται μέσω της προσθήκης μιας κατασκευής boulder στο σημείο διασταύρωσής τους, η οποία ενώνει τις δυο διαδρομές στον κατακόρυφο άξονα μέσω του αναρριχητικού παιχνιδιού.

Για τις κατασκευές που έχουν πρόθεση να αναδείξουν άξονες οπτικής και κίνησης ακολουθώντας παράλληλα τις καμπύλες του αναγλύφου, επιλέχθηκε ο συνδυασμός μεταλλικού πλαισίου και ξύλινης πλήρωσης σε μια ταυτόχρονη προσπάθεια συσχτισμού του αστικού με το φυσικό τοπίο μέσω των υλικότητων. Για τον σκελετό των κατασκευών χρησιμοποιήθηκαν υποστυλώματα και δοκάρια διατομής διπλού ταυ ενώ για τις επιφάνειες οριζόντιας κίνησης ή στάσης χρησιμοποιήθηκαν ξύλινα σανίδια, η φορά των οποίων ακολουθεί την διεύθυνση της κίνησης και για τις εντονότερες κλίσεις επιφάνειες (οι οποίες δύνανται να αναρριχηθούν) χρησιμοποιήθηκε κόντρα πλακέ θαλάσσης.

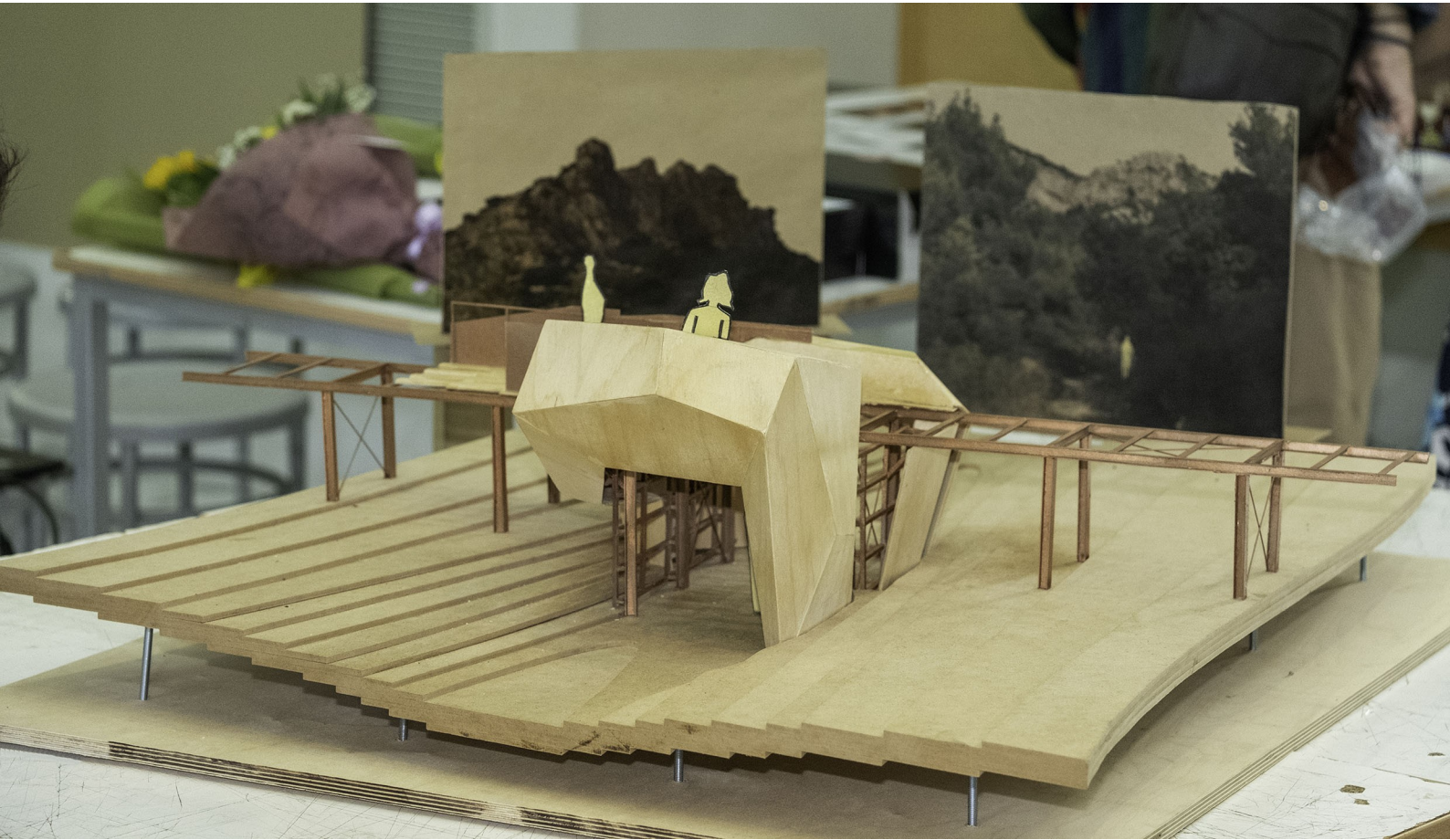

Συγκεκριμένα, για την περίπτωση της γέφυρας-boulder μελετήθηκαν περαιτέρω οι διατομές του σκελετού καθώς και ο τρόπος στήριξης των ξύλινων επιφανειών και των κιγκλιδωμάτων. Ο σκελετός αποτελείται από υποστυλώματα HEA 140 και δοκάρια IPE 140. Η θεμελίωση γίνεται με υπόσκαφα μπετονένια θεμέλια με επίχωση αδρανούς θραυστού υλικού. Θεωρώντας το τμήμα της γέφυρας boulder ως το πιο απαιτητικό από άποψη φορτίσεων, χρησιμοποιήσαμε την ίδια κατασκευαστική λογική (αντίστοιχες διατομές και κάνναβος) και στις υπόλοιπες παρεμβάσεις, καθώς πέραν τις αισθητικής πρόθεσης για επανάληψη και ρυθμό, εξασφαλίζεται έτσι και την στατική επάρκειά τους.

Οι ξύλινες πληρώσεις του μεταλλικού σκελετού δεν λειτουργούν ως ένα περίβλημα που επιχειρεί να κρύψει τη λογική της κατασκευής, αλλά ως μία υφολογική απόδοση της κίνησης. Οι σανίδες αναφέρονται στο πεζοπορικό και το κόντρα πλακέ στο αναρριχητικό κομμάτι. Συνεπώς τμήματα του σκελετού που δεν εξυπηρετούν κάποια απ' τις 2 περιπτώσεις παραμένουν κενά. στερεώνονται στον σκελετό μέσω δοκίδων διατομής ταυ και οι επιφάνειες κόντρα πλακέ μέσω ενός πλασίου κοιλοδοκών.

Η κατασκευαστική μας προσέγγιση ενέχει τη διάσταση της ανθρώπινης κίνησης ενώ τα κάδρα και τα πανοράματα που εξυπηρετούν οι παρεμβάσεις μας ενέχουν τη διάσταση της οπτικής. Αυτές οι δύο παράμετροι, βλέμμα και σώμα, με τις κλίμακες που εμπεριέχουν (τοπίου και ανθρώπου), συνοψίζουν τη συνθετική μας πρόταση η οποία αναπτύσσεται κατακόρυφα και οριζόντια σε μία αναρριχητική και πεζοπορική εμπειρία.